

III. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС	67
1. Дейности в изпълнение на приетите от КРС приоритети за 2016 г.	67
1.1. Ефективно управление на ограничените ресурси.....	67
1.2. Регулиране и мониторинг на пазарите на електронни съобщения	82
1.3. Развитие и техническа поддръжка на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър	86
1.4. Международна дейност на КРС през 2016 г.	87
1.5. Административен капацитет на КРС	91
2. Други по-важни дейности	96
2.1 Стандартизация	96
2.2. Радиосъоръжения и крайни електронни съобщителни устройства	97
2.3. Изпълнение на задължения във връзка с Глава Петнадесета на ЗЕС	97
2.4. Електронен подпис	98
2.5. Контрол на съобщенията.....	100
2.6. Административнонаказателна отговорност	110
2.7. Защита на интересите на потребителите на електронни съобщителни услуги	110

III. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС

1. Дейности в изпълнение на приетите от КРС приоритети за 2016 г.

1.1. Ефективно управление на ограничените ресурси

1.1.1. Радиочестотен спектър

В ежедневиия живот на гражданите, все по-съществено значение заема комуникациите, които се извършват посредством мрежи, използващи радиочестотен спектър - звуково и телевизионно разпръскване, мобилна телефония и достъп до безжичен интернет. Търсенето на потребителите за иновативни мобилни услуги с все по-високи скорости непрекъснато нараства. За удовлетворяване на нарастващите нужди на гражданите е необходимо да се осигурява достатъчно количество честотен ресурс, който да позволява развитието на мрежи с висок капацитет. Това налага природно ограничения ресурс - радиочестотен спектър, да бъде ефективно управляван и ефикасно използван, с цел реализиране на максимални икономически и социални ползи за страната. И през 2016 г. един от основните приоритети на КРС беше подчинен на тази цел. Комисията продължи да управлява ефективно радиочестотния спектър, определен за граждански нужди, в съответствие с политиките на Европейския съюз и съобразявайки се с националните интереси и особености.

През изминалата година, при водене на активен и прозрачен диалог със заинтересованите лица и отчитайки интереса на бизнеса и крайните потребители Комисията осигури условия за навлизане на пазара на нови технологии и услуги.

Във връзка с осигуряване на условия за ефективно използване на обхват 1800 MHz, през първата половина на 2016 г., бяха проведени срещи със заинтересованите лица, в резултат на които на мобилните оператори беше предоставен допълнителен радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz.

През 2016 г. се извършиха редица действия с цел осигуряване на условия за ефективно и хармонизирано използване на радиочестотен обхват 800 MHz (радиочестотната лента 790-862 MHz), т.нар. първи цифров дивидент:

- проведоха се проучвания и анализи за възможностите за използване на обхвата за наземни мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги;

- 64-ти канал, който се ползваше за наземна цифрова телевизия беше освободен за ползване за втори цифров дивидент;

- с активното участие на представителите на КРС в междуведомствена работна група за осигуряване на възможност за използване на обхват 800 MHz в съответствие с Решение 2010/267/ЕС¹ и с цел прилагане разпоредбите на Решение 243/2012/ЕС², ленти

¹ Решение 2010/267/ЕС относно хармонизирани технически условия за използването на радиочестотната лента 790 - 862 MHz за наземни системи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги в Европейския съюз

² Решение 243/2012/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за създаване на многогодишна програма за политиката в областта на радиочестотния спектър

811-821 MHz и 852-862 MHz (2x10 MHz) в Националния план за разпределение на радиочестотния спектър бяха определени за ползване от наземни мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги, в т.ч. и на LTE услуги;

- след проучване и анализ на добрите европейски практики за размера на таксите в Тарифата за таксите, които се събират от КРС по ЗЕС, бяха определени еднократна административна такса и годишна такса за честотния спектър в обхват 800 MHz;

- В Техническите изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги, бяха определени условията за използване на обхват 800 MHz в съответствие с Решение 2010/267/ЕС;

- КРС откри процедура за провеждане на обществени консултации за установяване интереса за ползване на радиочестотен спектър в обхват 800 MHz. С оглед осигуряването на условия за изграждане на мрежи от четвърто поколение (LTE) в страната, Комисията постави въпроси от обществена значимост за бъдещото ползване на обхват 800 MHz при спазване на принципите на прозрачност, публичност и консултативност, залегнали в разпоредбите на ЗЕС.

Останалият ресурс от обхват 800 MHz все още се използва за национална сигурност и България е една от последните държави членки на ЕС, която все още има затруднения с освобождаването му за граждански нужди. Минимално необходимият радиочестотен ресурс, който ще създаде предпоставки за изграждане на пълноценно функционираща LTE мрежа с национален обхват, е 2x10 MHz за едно предприятие. В тази връзка освободеният спектър от 2x10 MHz в обхват 800 MHz е крайно недостатъчен от гледна точка на броя на предприятията и степента на развитие на пазара и потребителското търсене на висококачествени съобщителни услуги. Предвид това КРС счита, че целият ползван за национална сигурност честотен ресурс в обхват 800 MHz следва да бъде освободен за граждански нужди, което ще създаде условия за ефективна конкуренция на пазара на мобилни услуги. Освобождаването на честотния ресурс не е от компетенциите на КРС.

Във връзка с осигуряване на условия за ефективно и хармонизирано използване на радиочестотен обхват 700 MHz (радиочестотната лента 694-790 MHz), т.нар. втори цифров дивидент, в рамките междуведомствената работна група със задача „да изготви анализ и предложения на експертно ниво за предприемане на действия за хармонизиране на обхват 700 MHz”, от страна на КРС беше предоставен „Анализ на използването на радиочестотна лента 694-790 MHz (обхват 700 MHz) за граждански нужди и предприети действия от страна на КРС за осигуряване на условия за нейното хармонизирано използване”. В анализа бяха предложени действия, които следва да бъдат предприети от страна на държавата с оглед осигуряване на хармонизирано ползване на обхват 700 MHz.

С цел осигуряване на радиочестотен спектър за безжични широколентови мрежи и през 2016 г. Комисията продължи своята работа по оценка на използването на определения за граждански нужди спектър в обхват 700 MHz. Представители на КРС продължиха да изпълняват необходимите дейности, свързани с процеса по препланиране на спектъра: преговори, координация, изменение на цифровия План Женева - 2006 (GE06D), преходът и въвеждането на новия план за радиоразпръскване в честотна лента

470-694 MHz. Във връзка с процеса по оптимизиране и препланиране на цифровите телевизионни мрежи в Европа, в рамките на Южния форум за въвеждане на цифровия дивидент (SEDDIF), в който България участва като член, беше извършен анализ и оценка на възможностите за оптимизиране на честотна лента 470-694 MHz за радиоразпръскване. Бяха проведени срещи между представителите на Сърбия, Македония, Турция, Украйна и България, на които бяха обсъдени новите честотни планове на тези държави по отношение на констатираните несъвместимости в използваните честотни канали и честотни назначения.

През 2016 г. бяха изготвени предложения и становища за актуализиране на Държавната политика по планиране и разпределение на радиочестотния спектър, свързани с въвеждане на решения, приети на Световната конференция по радиосъобщения, която се проведе през 2015 г. (WRC-15). В Държавната политика са конкретизирани дейностите при планиране и разпределение на радиочестотния спектър в Република България за мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги, мрежи от подвижна и неподвижна радиослужби, мрежи за радиоразпръскване, спътникови мрежи и други специфични приложения³, ползващи радиочестотен спектър. Определиха се тенденциите и насоките за планиране и разпределение на радиочестотния спектър в Република България в краткосрочен период – до края на 2017 г., средносрочен – до края на 2019 г. и в дългосрочен – след 2020 г.

През изминалата година беше извършен анализ на настоящите разпоредби и необходимостта от изменение на законовата и подзаконовата рамка, касаеща спътниковата координация, в резултат на което беше изготвен „Проект за изменение и допълнение на Закона за електронните съобщения и проект на Правила за международно координиране и регистриране на позиции на геостационарна орбита със съответния радиочестотен спектър и на радиочестотен спектър за негеостационарна спътникова мрежа. Издаване на разрешения и предоставяне на допълнителен радиочестотен спектър”.

Разпределение, планиране, предоставяне и ефективно използване на радиочестотния спектър

Следвайки един от основните си приоритети – ефективно управление и ефикасно използване на ограничения ресурс – радиочестотен спектър, КРС проучи и анализира необходимостта от изменение и допълнение на подзаконовите актове, отнасящи се до управлението на честотния ресурс. В резултат на този анализ бяха изменени и допълнени следните подзаконови актове:

- Правила за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения, които ползват радиочестотен спектър, който не е необходимо да бъде индивидуално определен (Правилата);
- Технически изисквания за осигуряване на оперативна съвместимост на потребителските цифрови телевизионни устройства;

³ мрежи за обществена безопасност, защита на населението и реакция при бедствия; спътникови радионавигационни системи; мобилни мрежи за нуждите на железопътния транспорт; устройства с малък обсег на действие; оборудване за подготовка на програми и специални събития; системи за комуникации Машина-Машина; мрежи от любителска радиослужба

- Технически изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги;

- Технически изисквания за работа на мобилни наземни мрежи и съоръженията, свързани с тях;

- Технически изисквания за работа с електронни съобщителни мрежи от неподвижна радиослужба и съоръженията, свързани с тях.

С изменението и допълнението на посочените актове в българското законодателство бяха въведени разпоредбите на нови решения на ЕК и на Комитета за електронни съобщения (ЕСС) за хармонизирано използване на радиочестотния спектър⁴.

С изменението и допълнението на Правилата се определиха условия за използване на радиочестотни ленти 1900-1920 MHz и 2010-2025 MHz от преносими или мобилни безжични видеовръзки и безжични видеокамери, използвани за подготовка на програми и провеждане на специални събития (PMSE) в съответствие с Решение 2016/339/ЕС. Определиха се също и условия за използване на радиочестотен спектър от неспецифични устройства с малък обсег на действие, системи за локализиране, проследяване и събиране на данни, мрежови системи за медицински цели, безжични индустриални приложения, използвани за безжични връзки в индустриални условия, транспортни телематични устройства, радиомикрофони, спомагателни слухови устройства и безжично звукотехническо оборудване за PMSE, устройства за радиочестотна идентификация. В съответствие с решения на Комитета за електронни съобщения (ЕСС) бяха: изменени

⁴Решение за изпълнение 2016/339/ЕС на Комисията относно хармонизирането на радиочестотната лента 2 010-2 025 MHz за преносими или мобилни безжични видеовръзки и безжични видеокамери, използвани за подготовка на програми и провеждане на специални събития

Решения на Комитета за електронни съобщения (ЕСС):

ЕСС/DEC (11)03 за хармонизирано използване на радиосъоръжения в гражданския късовълнов радиочестотен обхват (СВ);

ЕСС/DEC (15)05 относно хармонизираният честотен обхват 446.0-446.2 MHz, технически характеристики, освобождаване от индивидуално разрешение и свободно движение и използване на аналогови и цифрови PMR 446 приложения;

ЕСС/DEC (05)01 за използване на радиочестотна лента 27.5-29.5 GHz от неподвижна радиослужба и неkoordinирани земни станции от неподвижна-спътникова радиослужба (Земя-космос);

ЕСС/DEC (05)08 относно наличието на честотни ленти за приложения с висока плътност от неподвижна-спътникова радиослужба (космос-Земя и Земя-космос);

ЕСС/DEC (06)02 относно освобождаване от индивидуално разрешение на спътникови терминали, работещи в честотни ленти 10.70 - 12.75 GHz или 19.70 - 20.20 GHz в посока космос-Земя и 14.00 – 14.25 GHz или 29.50 - 30.00 GHz в посока Земя-космос с ниска еквивалентна изотропно излъчена мощност (e.i.r.p.) (LEST);

ЕСС/DEC (06)03 относно освобождаване от индивидуално разрешение на спътникови терминали, работещи в честотни ленти 10.70 - 12.75 GHz или 19.70 - 20.20 GHz в посока космос-Земя и 14.00 – 14.25 GHz или 29.50 - 30.00 GHz в посока Земя-космос, работещи с висока еквивалентна изотропно излъчена мощност (e.i.r.p.) (HEST);

ЕСС/DEC/(09)04 относно освобождаване от индивидуално разрешение, свободно движение и използване на мобилни спътникови терминали, предназначени само за предаване и работещи в разпределената за подвижна-спътникова радиослужба честотна лента 1613.8 - 1626.5 MHz;

ЕСС/DEC (15)04 за хармонизирано използване, свободно движение и освобождаване от индивидуално разрешение на наземните и морските земни станции на мобилни платформи (ESOMPs), работещи с негеостационарни спътникови мрежи (NGSO) от неподвижна-спътникова радиослужба (FSS) в честотни ленти 17.3-20.2 GHz, 27.5-29.1 GHz и 29.5-30.0 GHz;

ЕСС/DEC (08)08 за хармонизирано използване на GSM системи на борда на плавателни съдове в обхвати 900 MHz и 1800 MHz, UMTS системи в обхват 2 GHz и LTE системи в обхвати 1800 MHz и 2.6 GHz;

Препоръка ERC/REC 70-03 относно използването на устройствата с малък обсег на действие.

условията за използване на радиочестотния спектър от радиосъоръжения, работещи в радиочестотни обхвати СВ 27 MHz и 446 MHz; изменени и допълнени условията за използване на радиочестотен спектър от радиосъоръжения, работещи под контрола на спътникови електронни съобщителни мрежи; определени условия за предоставяне на мобилни съобщителни услуги на борда на плавателни съдове (MCV услуги) чрез UMTS и LTE мрежи.

С изменението и допълнението на Техническите изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги, се осигуриха условия за ползване на ресурса от обхват 800 MHz, което ще доведе до задоволяване на нарастващото търсене на услуги, свързани с високоскоростен пренос на данни, увеличаване на конкурентоспособността, стимулиране разгръщането на безжични широколентови комуникации и ще подпомогне подобряването на покритието на вече съществуващи мобилни мрежи.

С изменението на Техническите изисквания за работа на мобилни наземни мрежи и съоръженията, свързани с тях отпаднаха условията за работа на мобилните наземни мрежи по технология UMTS в радиочестотни ленти 1900-1920 MHz и 2010-2025 MHz.

С цел изпълнение изискванията на Директива 2002/22/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги бяха разработени и приети Технически изисквания за осигуряване на оперативна съвместимост на потребителските цифрови телевизионни устройства, с което се определиха условията за осигуряване на тяхната оперативна съвместимост.

През 2016 г. бяха изменени Техническите изисквания за работа на електронни съобщителни мрежи от неподвижна радиослужба и съоръженията, свързани с тях, във връзка с необходимостта от отпадане на радиочестотен обхват 21.2 – 23.6 GHz в съответствие с решения на WRC-12.

В съответствие с измененията и допълненията на цитираните по-горе подзаконови актове в честотната информационна система на Европейския съобщителен офис – EFIS (ECO Frequency Information System), бяха актуализирани данните за използването на честотния ресурс в Република България.

И през 2016 г. КРС продължи да поставя на обществено обсъждане въпроси от обществена значимост за развитието на електронните съобщения при спазване на принципите на прозрачност, публичност и консултативност, залегнали в разпоредбите на ЗЕС.

Проведени бяха обществени консултации за проучване интереса на бизнеса за използване на международно координираните 21-ви и 27-ми телевизионни канали за територията на гр.София. Консултациите бяха проведени и във връзка с постъпило искане от „НУРТС БЪЛГАРИЯ” ЕАД за удължаване срока на разрешението за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа за наземно цифрово радиоразпръскване на телевизионни сигнали на територията на град София и искане за замяна на предоставения 64-ти телевизионен канал. В резултат - интерес към ползването на 21-ви и 27-ми телевизионни канали не беше отчетен и предоставеният 64-ти

телевизионен канал беше заменен с 27-ми като срокът по разрешението беше удължен с 11 години.

Отчитайки обществената значимост на наземната цифрова телевизия като основно средство за свободен достъп до телевизионно съдържание в страната и с цел създаване на условия за развитие на конкуренцията при предоставяне на услугата, през изминалата година КРС проведе обществени консултации относно наличието на интерес от страна на нови участници за получаване на разрешение за изграждане на мрежа за наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване с национално покритие по стандарт DVB-T2. В резултат не бе отчетен интерес от страна на предприятията за получаване на разрешение.

Подвижна радиослужба

През 2016 г. КРС извърши преразпределение на радиочестотния спектър в обхват 1800 MHz и определи допълнителен ресурс от този обхват за всички мобилни предприятия. В резултат бяха изменени и допълнени издадените на „Българска Телекомуникационна Компания” ЕАД, „Мобилтел” ЕАД, „Теленор България” ЕАД и „Макс Телеком” ООД разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 1800 MHz за осъществяване на електронни съобщения чрез наземна мрежа, позволяваща предоставяне на електронни съобщителни услуги. С преразпределението на радиочестотния спектър на предприятията се предостави еквивалентен честотен ресурс от 2x15 MHz за разширяване, модернизиране и развитие на вече изградените мрежи, с което се благоприятства осигуряването на мобилни широколентови услуги на потребителите.

Бяха издадени две временни разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в обхват 2 GHz, съответно на:

„БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД с предоставен честотен ресурс 2x5 MHz за тестване на нови технически съоръжения в UMTS мрежата на предприятието;

– „МАКС ТЕЛЕКОМ” ЕАД с предоставен честотен ресурс 2x15 MHz за тестване на нови технически съоръжения в LTE мрежата на предприятието.

КРС издаде временни разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър в радиочестотни ленти 876-880/921-925 MHz, за осъществяване на електронни съобщения за собствени нужди чрез мобилна наземна мрежа GSM-R на ДП „Национална компания „Железопътна инфраструктура”” на територията на жп линия „София - Прослав”.

След анализ на предоставения за ползване радиочестотен спектър и национално координиране и съгласуване на радиочестотите и радиочестотните ленти с всички заинтересовани държавни органи, ведомства и служби, 317 радиочестотни канала (221 симплексни и 48 дуплексни) бяха предоставени на предприятия, от които 220 радиочестоти за изграждане на 180 нови радиомрежи за осъществяване на електронни съобщения за собствени нужди чрез електронна съобщителна мрежа от подвижна радиослужба. Общият брой на изградените мрежи достигна 1954.

На фигура 36 графично е представено съотношението на броя базови станции, работещи по различни технологии. От графиката е видно, че през 2016 г. броят на базовите станции, работещи по технология LTE е нараснал значително, поради увеличеното търговско предлагане на мобилни услуги посредством тази технология.



Фиг. 36

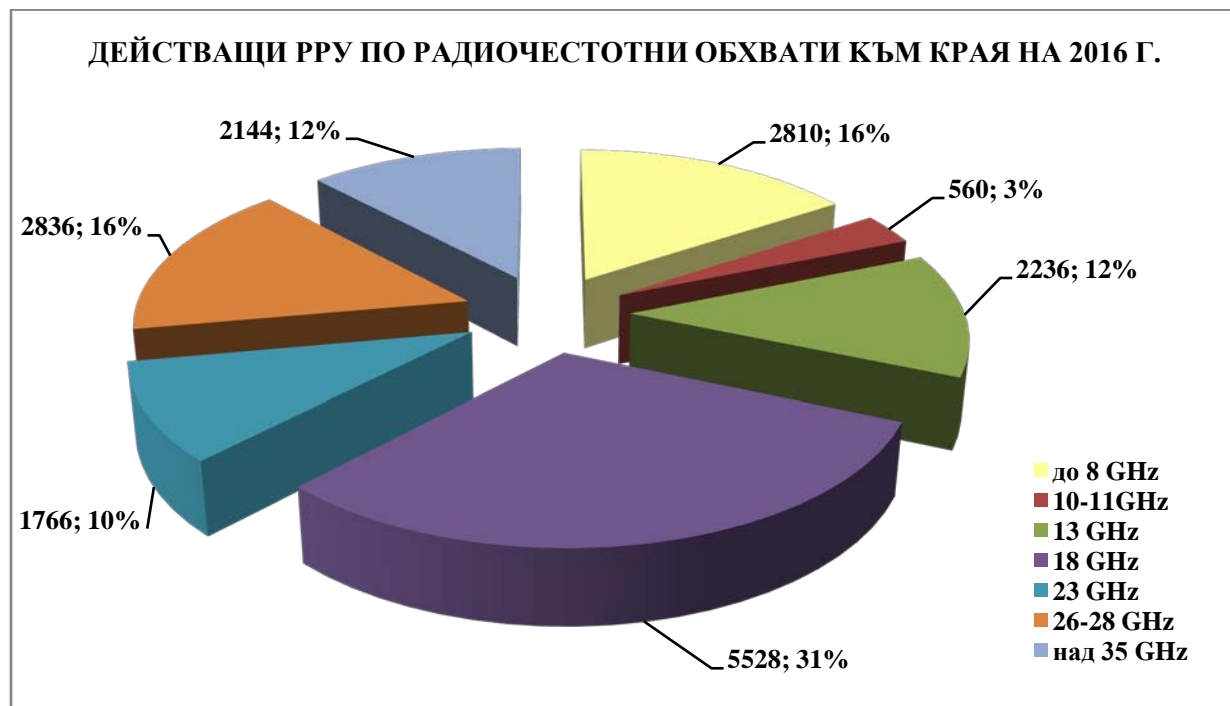
Неподвижна радиослужба

През 2016 г. бяха направени 60 изменения и допълнения в техническите данни на общо 5031 еднопосочни радиорелейни участъка (РРУ), включително бе предоставен радиочестотен спектър за нови 1975 участъка, с което общият им брой се увеличи на 17880 при 17301 за 2015 г., т.е. броят на действащите РРУ е увеличен с 3,4% спрямо края на 2015 г. Продължи тенденцията за изграждане на високотехнологични цифрови системи с използване на технологии ХРІС/ССDP, като броят на РРУ, използващи тези системи, достигна 8092 към края на 2016 г. (22,9% увеличение спрямо 2015 г. – 6584 бр.). През 2016 г. се наблюдава повишен интерес към ІР-базираните радиорелейни предаватели с цифров капацитет от 200 Mbps до 1 Gbps и адаптивни модулационни нива от QPSK до 2048 QAM в едно направление. Използването на такива предаватели създава предпоставки за предоставяне на качествени високоскоростни иновативни услуги за крайните потребители.

Отново бе отчетено нарастване при ползването на високочестотните обхвати спрямо общия брой РРУ. В обхвата 18 GHz техният брой е 5528 (5152 през 2015 г.), което запазва 30-процентния дял от общия брой РРУ към края на 2016 г. Продължи изграждането на електронни съобщителни мрежи с висока плътност, ползващи най-

високофреkwотните обхвати. Към края на годината РРУ в обхватите 23 GHz, 26 GHz, 28 GHz и 38 GHz, за които има издадени разрешения за ползване на радиочестотен спектър, наброяват 6628 бр., като тук се забелязва устойчива миграция на РРУ от обхватите 23 GHz и 26 GHz към обхватите 28 GHz и 38 GHz. Запазва се процентното отношение на четирите обхвата от 37% от общия брой РРУ. През 2016 г. продължи ползването на вдвоените радиочестотни обхвати 74-76 GHz и 84-86 GHz за висококапацитетни РРУ, като броят им достигна 118 бр. в края на годината.

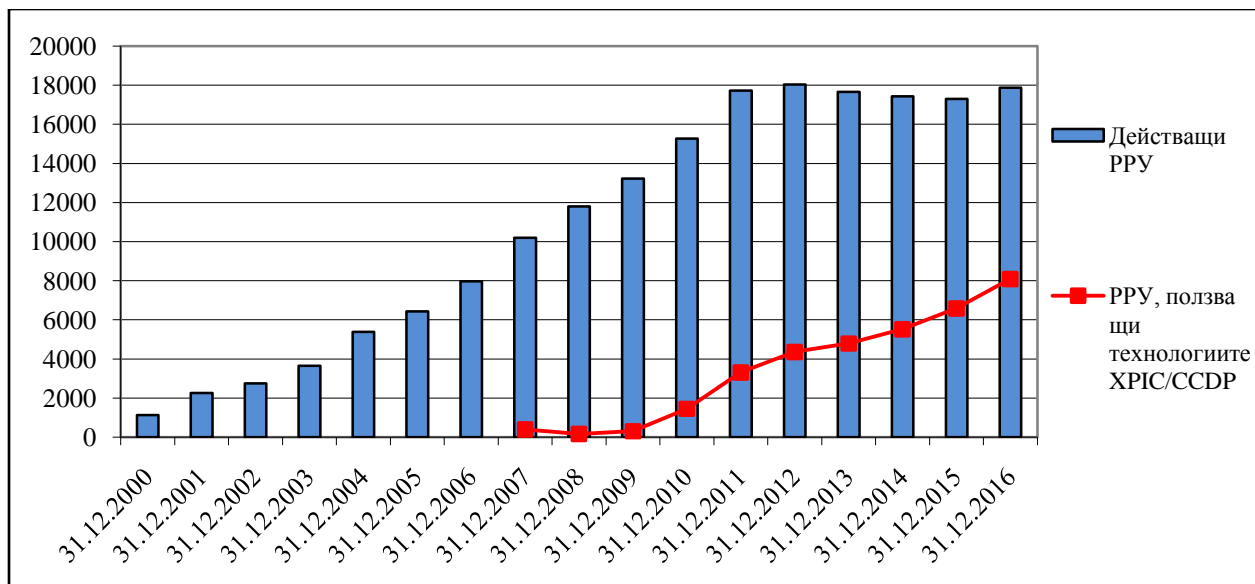
На фигура 37 е представена информация за дяловото разпределение на действащите РРУ по радиочестотни обхвати, предоставени с разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър, за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа от вида „точка към точка”, към края на 2016 г.



Източник: КРС

Фиг. 37

На фигура 38 са показани действащите РРУ по години, съпоставени с частта от тях, ползващи технологии ХРІС/ССDP.



Източник: КРС

Фиг. 38

С изменението на Технически изисквания за работа на електронни съобщителни мрежи от неподвижна радиослужба и съоръженията, свързани с тях, бе заличен радиочестотен обхват 21.2 – 23.6 GHz и бяха направени редакционни промени с цел актуализиране на текстовете в Приложение № 1, към чл. 4 „Допустими честотни разпределения, които могат да се използват за електронни съобщителни мрежи от неподвижната радиослужба от вида „точка към точка“. В началото на 2016 г. КРС издаде разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за производствени нужди. Радиочестотният ресурс се използва за тестване и провеждане на производствени изпитания на радиолокационна апаратура.

Съпътникови радиослужби

През 2016 г. дейността, свързана с регулацията на съпътниковите радиослужби, бе насочена към координирането на позициите на геостационарна орбита от радиослужба неподвижна – съпътникова (FSS) и радиоразпръскване – съпътниково (BSS). Наближаващите срокове за изстрелване на първия български съпътник увеличиха значително интензивността на процеса по координация. Целта на този процес е предотвратяването на потенциални смущения към българските планови системи, разположени на 1.2° W (BSS) и на 56.02° E (FSS), както и на направената допълнителна модификация на плановата позиция за BSS на 1.9° E. За извършване на дейностите по координацията се прави анализ на двуседмичните циркуляри (BR International Frequency Information Circular - BRIFIC), издадени от Радиобюрото към Международния съюз по далекосъобщения (ITU), като се използват специализираните програмни продукти, предоставени на администрациите. Освен анализ на двуседмичните циркуляри, се извършва и анализ на постъпилите от други администрации предложения за сключване на споразумения с цел успешното координиране на българските съпътникови системи.

След анализ на всички двуседмични циркуляри за 2016 г. бяха изпратени съответните възражения с оглед изпълнението на регулаторните функции на КРС по отношение на ефикасно ползване и ефективно управление на ограничения ресурс – радиочестотен спектър.

КРС, съвместно с МТИТС и в съответствие с условията на Радиорегламента, успешно завърши процедурата по преобразуване от разпределение в назначение на българската планова спътникова система от радиослужба неподвижна – спътникова (FSS) на позиция на геостационарната орбита 56.02° E.

През изминалата година бяха извършени дейности, свързани с публикуване на подадена заявка за международно координиране на радиочестотни ленти 13.4-13.65 GHz (Космос – Земя) и 14.5-14.75 GHz (Земя – Космос).

През 2016 г., в съответствие с условията на Радиорегламента, продължи дейността по процедурата за нотифициране на заявките за плановата българска спътникова система от радиослужба радиоразпръскване – спътниково (BSS) на позиция на геостационарната орбита 1.2° W, както и на направената допълнителна заявка за модификация на плана за BSS на позиция на геостационарната орбита 1.9° E.

Радиоразпръскване

Българско национално радио (БНР) е предприятие с обществена значимост и съгласно Закона за радиото и телевизията държавата следва да вземе необходимите мерки за гарантиране разпространението на неговите програми на цялата територия на страната при осъществяване на политиката в областта на електронните съобщения. В тази връзка КРС удължи срока на действие на разрешението на предприятието за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване на радиосигнали на територията на Република България, с 15 години.

През 2016 г., във връзка с искане на Съвета за електронни медии (СЕМ) за предоставяне на свободен честотен ресурс за 8 населени места относно открити процедури за провеждане на конкурс, бе предоставена информация за 25 честотни назначения в УКВ обхвата за градовете Велинград, Дупница, Елена, Златоград, Ловеч, Несебър, Поморие и Царево, включително и техническите параметри, допустимите мощности, точките на излъчване, както и друга техническа информация.

Разгледани и анализирани бяха 20 технически характеристики на електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване на радиосигнали в УКВ обхвата (честотна лента 87.5-108.0 MHz), като 1 от тях е на предприятие, притежаващо разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър, за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа за наземно аналогово радиоразпръскване с национално покритие, а 19 – на предприятия с издадени разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър, за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа за наземно аналогово радиоразпръскване с местно покритие.

По отношение на вече издадено разрешение за наземно цифрово радиоразпръскване на „НУРТС БЪЛГАРИЯ” ЕАД бяха разгледани и анализирани 2 броя технически характеристики за зона на обслужване – София.

Национална и международна координация

През 2016 г. в Консултативния съвет за национално координиране и съгласуване към КРС са координирани и съгласувани 3183 радиочестоти и радиочестотни ленти. Националното координиране и съгласуване с всички заинтересовани държавни органи, ведомства и служби се извършва с оглед осигуряване безопасността на въздухоплаването и корабоплаването, защита на националната сигурност на страната и ефективно използване на радиочестотния спектър.

По постъпили заявки на други администрации е извършена международна координация на радиочестотни назначения, както следва:

➤ 9 радиочестотни назначения със съответните технически параметри, съгласно Регионалното споразумение за използването на честотен обхват 87.5-108.0 MHz за УКВ (FM) звуково радиоразпръскване, Женева, 1984 г. (Женева – 1984 г.);

➤ 2 радиочестотни назначения съгласно ревизираното през 2006 г. Регионално споразумение Стокхолм – 1961 г. (ревизираното през 2006 г.) за наземно аналогово телевизионно радиоразпръскване.

През изминалата година бяха обработени и анализирани всички публикации в двуседмичните циркуляри BRIFIC за наземните радиослужби. В резултат бяха координирани, 50 радиочестотни назначения на чужди администрации със съответните им технически параметри, съгласно Регионалното споразумение Женева – 1984 г., а за 2 радиочестотни назначения беше отказано съгласуване поради вероятни смущения с български радиостанции.

До Бюрото по радиокомуникации беше изпратено искане за добавяне на 36 радиочестотни назначения на български УКВ радиостанции в План Женева – 1984 г., а 81 радиочестотни назначения бяха вписани в Part B на план Женева-1984 г.

През 2016 г. в План Женева – 2006 г. бяха вписани 19 радиочестотни назначения съгласно Регионалното споразумение за въвеждане на наземното цифрово радио- и телевизионно разпръскване в честотни обхвати 174-230 MHz и 470-862 MHz (Женева – 2006 г.).

В съответствие с процедурите на чл. 12 от Радиорегламента на ИТУ бяха координирани 98 (48 за сезон А и 50 за сезон В) радиочестотни назначения за наземно аналогово и цифрово радиоразпръскване на радиосигнали в обхвата на късите вълни.

В ИТУ бяха изпратени заявки за вписване на 454 станции в Международния радиочестотен регистър по член 11.2 на Радиорегламента. От тях 401 назначения бяха вписани в Международния радиочестотен регистър, а останалите 53 предстоят да бъдат вписани през 2017 г.

Бяха обработени и анализирани радиочестотните назначения за спътникови мрежи от двуседмичните циркуляри BRIFIC за радиослужби неподвижна – спътникова и

радиоразпръскване – спътниково. В резултат на извършените изследвания на техническите параметри и последвалите изчисления беше водена кореспонденция с ITU и съответните администрации, подали заявките в двуседмичните циркуляри. С оглед осигуряване на защита от радиосмущения на българските позиции на геостационарна орбита и назначенията за неподвижна радиослужба, КРС е изпратила възражения съгласно процедурните правила на Радиорегламента, до ITU и до администрациите, чиито спътникови мрежи биха могли потенциално да ни засегнат, както следва:

Писмени възражения

- при координация на извънпланови спътникови системи и съществуващи български наземни мрежи, съгласно чл. 21 от Радиорегламента – 12 възражения за 20 спътникови системи;
- при координация на спътникови мрежи от радиослужба неподвижна – спътникова, излъчващи в посока Космос – Земя и потенциална възможност за смущаване на фидерната линия на спътник от радиослужба радиоразпръскване – спътниково, съгласно чл. 7 на Приложение 30А от Радиорегламента – 9 възражения за 30 спътникови системи;
- координация между спътникова мрежа на планова позиция от радиослужба радиоразпръскване – спътниково, и извънпланова спътникова мрежа, съгласно чл. 7 на Приложение 30 от Радиорегламента – 16 възражения за 38 спътникови системи;
- координация при превишаване на отношението носеща/шум (C/N) за спътникови системи от радиослужба неподвижна – спътникова в честотни обхвати 4500-4800 MHz, 6725-7025 MHz, 10.70-10.95 GHz, 11.20-11.45 GHz и 12.75-13.25 GHz, съгласно Приложение 30В от Радиорегламента – 3 възражения за 5 спътникови системи;
- искане за включване в координацията при превишаване на шумовата температура от извънпланова спътникова система към спътникова система, работеща в честотния обхват 21.4-22 GHz, съгласно чл. 9.52 от Радиорегламента – 9 възражения за 14 спътникови системи.

Възражения, подадени чрез специализирани програмни продукти на ITU

- координация на извънпланова спътникова станция, потенциално засягаща друга извънпланова спътникова станция, съгласно чл. 9.7 и чл. 9.41 от Радиорегламента – направени са възражения срещу 104 спътникови системи, като са изпратени и писмени уведомления до съответните администрации;
- координация на спътникова станция от радиослужба радиоразпръскване – спътниково и неподвижна радиослужба, когато и двете са на първична основа, съгласно чл. 9.11 от Радиорегламента – направени са възражения срещу 3 спътникови системи;
- координация на спътникова станция на негеостационарна орбита и спътникова система на геостационарната орбита, съгласно чл. 9.12А от Радиорегламента – направени са възражения срещу 19 спътникови системи;
- координация на излъчваща спътникова станция и приемаща станция от неподвижна радиослужба, включена в таблицата на честотните назначения, съгласно чл.

9.14 от Радиорегламента – направени са възражения срещу 6 спътникови системи;

- искане за изключване територията на Република България от зоната на обслужване на дадена спътникова система, съгласно разпоредбите на чл. 23.13/В и чл. 23.13/С от Радиорегламента – срещу 1 спътникова система, след съгласуване действията на КРС с МТИТС.

Защитата на орбиталните ресурси на Република България за радиослужби неподвижна – спътникова и радиоразпръскване – спътниково, от други спътникови системи е важен фактор за безпроблемното реализиране и опериране на националните системи и направената модификация от радиослужба радиоразпръскване – спътниково. В допълнение – координацията дава възможност за безпроблемно функциониране на радиослужби, работещи в обхвати на споделена първична основа.

Електромагнитна съвместимост

През годината бяха извършени изследвания за електромагнитна съвместимост на 61 български и 63 чуждестранни УКВ радиоразпръсквателни станции с въздухоплавателните системи ILS, VOR и COM.

Поради установяване на вероятни радиосмущения при извършването на изследвания за електромагнитна съвместимост с въздухоплавателните радиослужби бяха подадени за измерване 6 радиочестотни назначения по „Методиката за измерване на интермодуляционни продукти от тип А1”, получавани при работа на близко разположени УКВ-ЧМ радиопредавателни станции.

1.1.2. Номера и адреси

През годината не са издавани нови разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс-номера. На три предприятия са **отнети** разрешения за ползване номерационен ресурс поради системно неплащане на дължими такси.

Към края на 2016 г. общият брой предприятия, които имат издадени разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс-номера, за осъществяване на обществени електронни съобщения е 30.

През 2016 г. на предприятията са предоставени:

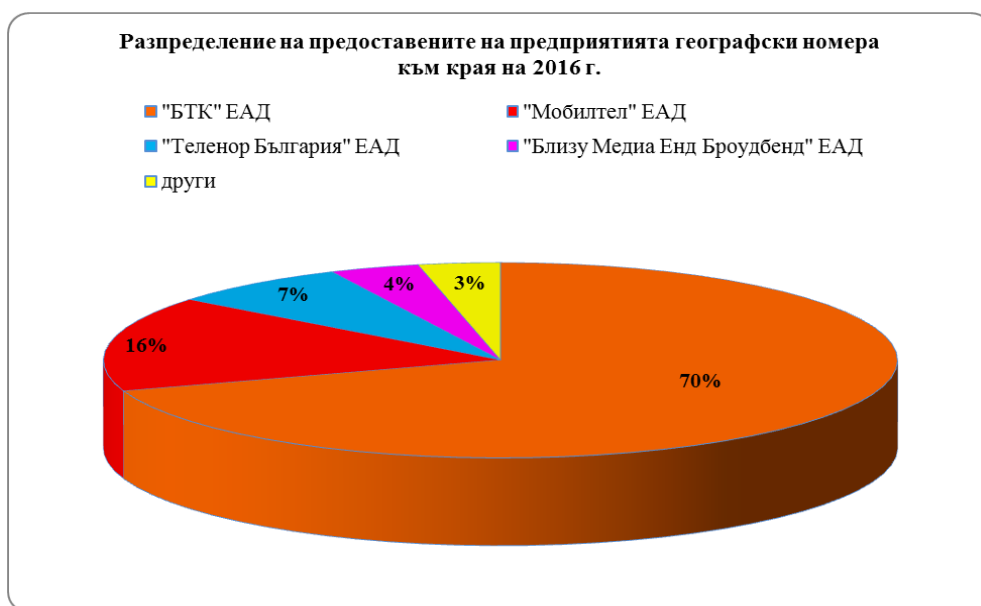
- 1 000 000 номера за предоставяне на услуги чрез мобилна наземна мрежа;
- 110 600 географски номера;
- 200 номера след код за достъп до услугата „Персонален номер” („700”);
- 7 адреса (2 национални и 5 международни кода на точки за сигнализация).

Поради оптимизация на мрежата си БТК е освободила 897 000 географски номера. Поради оптимизация на мрежите и услугите на алтернативните предприятия или прекратяване на дейността им през 2016 г. са освободени, както следва:

- 38 000 географски номера;
- 1000 номера след код за достъп до услуги с безплатен достъп („800”);

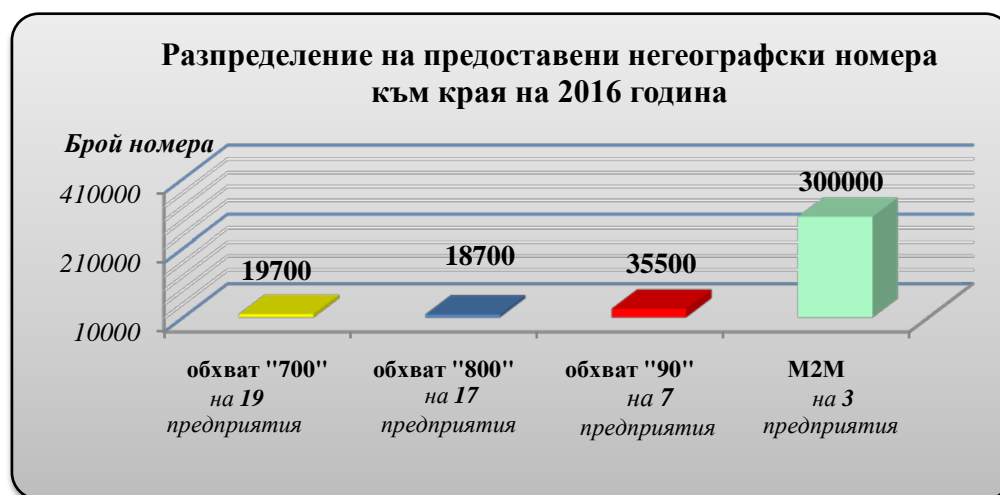
- 2 номера след код за достъп до справочни услуги („118”);
- 8 национални кода на точки за сигнализация (NSPC);
- 3 международни кода на точки за сигнализация (ISPC);
- 2 кода за достъп до услугата „избор на оператор”.

Разпределението на предоставените на предприятията географски номера към края на 2016 г. е показано на фиг. 39



Фиг. 39

Разпределението на предоставените негеографски номера към края на 2016 г. е показано на следващата фигура.



Фиг. 40

В последните години се наблюдава бурно развитие на услуги, при които се използва комуникация Машина-Машина (M2M). Първоначално за такива услуги са използвани номера от обхватите за предоставяне на услуги чрез мобилна наземна мрежа. С цел да се отговори на очакваното увеличено търсене на номерационен ресурс за M2M, в края на 2012 година в националния номерационен план на Република България е отделен обхват „430” за достъп до услуги, при които се използва комуникация M2M, при дължина на национално значимия номер от 12 цифри. В нормативната уредба е предвидено номера от този обхват да бъдат предоставяни от началото на 2013г., а задължението за използване на предоставените номера да влезе в сила от 01.01.2014 г. Миграцията в новия обхват на използваните преди тази дата номера за достъп до M2M приложения не е задължителна.

Номерационен ресурс от обхват „430” е предоставен на три предприятия – „Мобилтел” ЕАД, „БТК” ЕАД и „Теленор България” ЕАД. Данни за предоставените на крайни потребители номера към 31.12.2016 г. са представени в следната таблица:

Таблица 11

Брой номера, предоставени на крайни потребители за M2M услуги към 31.12.2016 г.		
Предприятие	Брой номера от обхвати за достъп до мобилни мрежи	Брой номера от обхват „430”
БТК	185 929	169
МОБИЛТЕЛ	333 357	365
ТЕЛЕНОР	325 493	3 036

Прави впечатление малкият дял на номерата от обхват „430” от общия брой номера, предоставени за M2M приложения. КРС ще продължи да следи развитието на този вид услуги и използването на номерационни ресурси за тях.

1.1.3. Преносимост на номерата

И през 2016 г. голям брой крайни потребители са се възползвали от правото да запазят ползвания номер при промяна на предприятието, предоставящо съответната услуга. Запазва се тенденцията броят на пренесените номера в мобилни мрежи да е по-голям от тези във фиксирани. Въпреки, че се забелязва спад в темпа на увеличаване на броя на пренесените номера във фиксирани мрежи, там също има немалък брой крайни потребители, възползвали се от правото си на преносимост.



Фиг.41

➤ Общият брой на пренесените номера в мобилни мрежи, за периода 2009 – 2016 г., е 1 656 147. Броят на пренесените номера през годината е нараснал с 18% спрямо 2015 г. Делът на потребителите, които са се възползвали от правото си на преносимост, е 14% от общия брой потребители на мобилни услуги.

➤ Общият брой на пренесените номера във фиксирани мрежи, за периода 2009 – 2016 г. е 440 050. През 2016 г. броят на пренесените номера е намалял с 0,8% спрямо предходната година. От правото си на преносимост са се възползвали 16,55% от общия брой крайни потребители на фиксирана телефонна услуга.

➤ По отношение на негеографските номера не е отчетен голям ръст на пренесените номера – през 2016 г. са пренесени са общо 79 номера.

1.2. Регулиране и мониторинг на пазарите на електронни съобщения

Анализът на конкурентната среда на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги и регулаторните мерки, предприемани с цел осигуряването на конкурентна среда, са сред основните задачи в работата на КРС. Дейностите, свързани с изпълнението на тези задачи, са:

Мониторинг на пазара на електронни съобщения

В съответствие с чл. 40 от ЗЕС, както и чл. 15 от Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари⁵ (Методиката), мониторингът на българския пазар на електронни съобщения се осъществява от КРС чрез наблюдението на набор от параметри, за които се събират данни чрез специално създадени за целта

⁵ http://www.crc.bg/files/_bg/Metodia_2012_DV.pdf (приета с Решение № 2076 от 23.10.2012 г. на КРС и обнародвана в ДВ бр.89 от 13 ноември 2012 г.)

въпросници, съобразени с предоставяните от 1134 предприятия обществени електронни съобщителни услуги. Наборът от параметри обхваща информацията, необходима на Комисията за:

- определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно принципите на Европейската регулаторна рамка от 2009 г. и пакета регулаторни документи, съдържащ основните препоръки на ЕК във връзка с прилагане на хармонизиран регулаторен подход от националните регулаторни органи на държавите-членки;
- изготвяне на обобщен годишен анализ за състоянието и развитието на пазара на електронни съобщения в България за предходната година, част от Годишния доклад на регулатора;
- предоставяне на информация на Европейската комисия във връзка с изготвянето на годишните доклади за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения за постигане на целите, заложи в приетия през май 2010 г. Цифров дневен ред за Европа (Digital Agenda Scoreboard);
- предоставяне на информация на международни институции и организации, на които, по силата на споразумения, КРС е член: ITU, BEREC, IRG и др.;
- осъществяване на контрол върху изпълнението на наложени специфични задължения. За целите на този контрол КРС анализира предлагани на пазара на дребно ценови оферти. Със свои Решения № 362/28.06.2016 г., № 403/04.08.2016 г. и № 457/01.09.2016 г. регулаторът прие, че анализиранияте ценови оферти съответстват на наложените на предприятието със значително въздействие на съответния пазар ценови ограничения.

Определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейската регулаторна рамка 2009, както и налагане на специфични задължения при наличие на предприятия със значително въздействие върху съответните пазари

В съответствие с приоритетите си за 2016 г. КРС изготви анализи за 9 съответни пазари на електронни съобщения и прие окончателни решения за наличието или отсъствието на ефективна конкуренция на тези пазари, както следва:

- трети кръг на анализ на пазара на едро на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (пазар 1 от Препоръка 2014/710/ЕС⁶);
- трети кръг на анализ на пазара на едро на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи (пазар 2 от Препоръка 2014/710/ЕС);
- трети кръг на анализ на пазара на генериране на повиквания от определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи (пазар 2 от Препоръка 2007/879/ЕО).

⁶ Препоръка относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащ на регулиране ex ante в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги

С окончателните си решения, КРС определи, че на пазарите на едро на терминиране на повиквания няма възможност за стимулиране и развитие на ефективна конкуренция, поради което определи пазарите за подлежащи на *ex ante* регулация и наложи специфични задължения на предприятията със значително въздействие. Като част от наложените задължения КРС прие и окончателни решения за определяне на разходоориентирани цени за терминиране на гласови повиквания в определено местоположение в индивидуални обществени телефонни мрежи и за терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи. Цените за терминиране са определени в съответствие с Препоръка 2009/396/ЕО въз основа на разходите, направени от ефективен оператор, изчислени съгласно BULRIC модели. С решения №№ 550/20.10.2016г. и 585/24.11.2016г. цените за терминиране бяха редуцирани – тези в мобилни мрежи с повече от 26%, а тези за терминиране във фиксирани мрежи с близо 70%.

Същевременно, КРС установи, че пазарът на генериране на повиквания от определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи не подлежи на *ex ante* регулиране и отмени специфичните задължения, наложени на „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД, с Решение № 1361/31.05.2012 г.

- втори кръг на анализ на пазара на едро на предоставяне на висококачествен достъп в определено местоположение (пазар 4 от Препоръка на ЕК 2014/710/ЕС).

Чрез установения инструментариум КРС отчете, че на пазара на предоставяне на висококачествен достъп в определено местоположение е налице ефективна конкуренция, поради което отмени всички специфични задължения, наложени на БТК с Решение № 1954/27.09.2012 г. на КРС.

- трети кръг за определяне, анализ и оценка на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение за домашни и бизнес потребители (пазар 1 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО) и на обществено достъпни национални и международни телефонни услуги, предоставяни на домашни и бизнес потребители в определено местоположение (пазари от 3 до 6 от Препоръка 2003/311/ЕО).

Въз основа на установената чрез анализа на посочените пазари ефективна конкуренция КРС реши, че тези пазари не подлежат на *ex ante* регулиране и отмени всички специфични задължения, наложени на БТК с Решение № 195/14.03.2013 г.

Събиране на информация и проследяване на изпълнението на задълженията, произтичащи от регламента за международния роуминг

В съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 531/2012⁷ относно регулирането на роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (Регламент за роуминга) КРС събираше информация и осъществяваше мониторинг върху за изпълнението на задълженията от страна на предприятията, предоставящи международния роуминг.

С Регламента за роуминга се постановява:

⁷ Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 година относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза, изменен с Регламент 2015/ 2120 от 25 ноември 2015 г.

- продължаване на задължението за спазване на максимални цени (тавани) на едро и дребно за гласови повиквания, кратки текстови съобщения (SMS) и пренос на данни (мобилен интернет). Според разпоредбите на изменения Регламент ценовите тавани, в сила от 1 юли 2014 г., продължават да се прилагат и в настоящия период;
- продължаване на задълженията за прозрачност, предотвратяване на неволен роуминг и „шок от сметката”;

В края на 2016 г. беше приет Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/2286⁸, който е пряко свързан с отпадането на надценките за роуминг услуги на дребно в страните членки на ЕС, считано от 15 юни 2017 г. С цел предотвратяване на злоупотреба или неправомерно ползване на роуминг услуги, предприятията ще могат да прилагат политики за справедливо ползване (FUP). В Регламента за изпълнение е включена и методология за оценка на устойчивост на „роуминг като вкъщи“ (RLAH).

През 2016 г. КРС създаде условия за контрол на прилагането на изискванията на Регламента за роуминга по отношение на преходния период (30.04.2016 г. – 14.06.2017 г.), в който се прилагат надценки за регулирани роуминг услуги на дребно, като съответно:

- осъществи проверки за коректността на прилаганите от предприятията надценки и формата на представянето им
- приложи постоянен мониторинг на офертите на предприятията и комуникацията им с потребителите чрез всички комуникационни канали, като събра и обобщи данните за прозрачността и сравнимостта на техните оферти за роуминг услуги на дребно
- публикува информация за потребителите на интернет страницата на КРС, с оглед запознаване с действащата през преходния период нормативна уредба
- участва в подготовката на позицията на BEREC по предложението на ЕК за Регламент за изпълнение по отношение на политиката за справедливо ползване и за методология за оценяване на устойчивостта на премахването на надценките на дребно за роуминг.

С оглед горепосоченото е установено, че предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги чрез мобилни мрежи:

- ✓ таксуват абонатите в зависимост от тарифния план, предлагат специални тарифи и пакети за услуги в роуминг;
- ✓ изпълняват разпоредбите за прозрачност, предотвратяване на неволен роуминг и „шок от сметката” в съответствие с изискванията на Регламента;
- ✓ прилагат цени в съответствие с определените в Регламента ценови тавани за регулираните роуминг услуги на едро и дребно.

Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията

Въз основа на приетите през 2008 г. Правила за взаимодействие и координация, които имат за цел да създадат условия за ефективно взаимодействие и координация между

⁸ Регламент за изпълнение (ЕС) 2016/2286 на Комисията от 15 декември 2016 година за определяне на подробни правила относно прилагането на политика за справедливо ползване и относно методиката за оценяване на устойчивостта на премахването на надценките на дребно за роуминг, както и относно заявлението, което се подава от доставчика на роуминг за целите на тази оценка

двете институции при осъществяване на законово определените им правомощия и прилагането на националното и европейското право в областта на електронните съобщения и конкуренцията, Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) и КРС продължиха своето активно сътрудничество.

През 2016 г. КРС съдействаше на КЗК при проучвания по преписки, свързани с евентуални нарушения на Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК) от страна на предприятия, предлагащи електронни съобщителни услуги.

От своя страна, КЗК представи свои становища във връзка с проектите на решения на КРС относно пазарните анализи, извършени през 2016 г.

1.3. Развитие и техническа поддръжка на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър

През 2016 г. основно място бе отделено на проучване на възможности за разширяване и осъвременяване на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър (НСМ), както и на дейностите, свързани с техническата поддръжка и профилактика на използваните съоръжения.

За повишаване ефективността на дейността по мониторинг на радиочестотния спектър стартира обновяване на използвания специализиран софтуер за радиомониторинг на част от станциите от НСМ.

По отношение на техническото и технологичното осигуряване на осъществявания контрол и мониторинг на електронните съобщителни мрежи през 2016 г. са осъществени следните дейности:

- проучване на европейския опит по отношение на технологично хардуерно и софтуерно оборудване за контрол и мониторинг на нови мрежи и технологии;
- техническа поддръжка на специализираното технологично оборудване: стационарни, мобилни и транспортируеми станции за мониторинг, преносима измервателна апаратура и комуникационни мрежи на НСМ (конфигуриране, настройки и администриране).

За осъществяване на контролните си функции в края на 2016 г. КРС разполага със следните измервателни системи:

- 15 стационарни станции за мониторинг на РЧС (1 обслужваема и 14 необслужваеми дистанционно-управляеми) в обхват от 20 до 3000 MHz;
- 8 мобилни станции за мониторинг на РЧС;
- специализирана мобилна станция за GSM 900/1800 и DVB-T;
- преносима система за измерване на покритие и качество на предоставяните услуги от GSM/UMTS мрежи;
- преносима система за измерване на покритие и качество на предоставяните услуги от GSM/UMTS/LTE мрежи;

- 7 преносими измервателни системи за измерване на покритие и качество на DVB-T мрежи;
- 7 транспортируеми измервателни системи в обхват от 9 kHz до 26,5 GHz;
- 7 портативни измервателни системи в обхват от 9 kHz до 20 GHz;
- 7 преносими измервателни системи за измерване в обхват от 9 kHz до 3 GHz.

1.4. Международна дейност на КРС през 2016 г.

2016 г. беше година на интензивна международна дейност за КРС, която продължи активното си участие в дейността на специализираните организации на международно и европейско ниво, допринасяйки по този начин за развитието и по-доброто функциониране на вътрешния пазар за електронни съобщителни мрежи и услуги.

Участие в работата на европейски структури

През 2016 г. Комисията продължи активното си участие и в работата на IRG и BEREC на ниво ръководители на НРО и на експертно ниво.

КРС бе представена в проведените през годината четири редовни срещи на Генералната асамблея на IRG и Пленарните заседания на BoR на BEREC и MC на Службата на BEREC, съответно през м. февруари в гр. Ротердам, Нидерландия, юни в гр. Виена, Австрия, октомври в гр. Вилнюс, Литва, и декември в гр. Берлин, Германия, както и в извънредното Пленарно заседание на BoR на BEREC, което се проведе през м. август в гр. Брюксел, Белгия, както и в четирите срещи на Контактната мрежа на BEREC – през м. февруари - в гр. Краков, Полша, м. май – в гр. Будапеща, Унгария, м. септември – в гр. Лимасол, Кипър и м. ноември – в гр. Юрмала, Латвия. На експертно ниво КРС участва в четирите срещи на Контактната мрежа на BEREC – през м. февруари - в гр. Краков, Полша, м. май – в гр. Будапеща, Унгария, м. септември – в гр. Лимасол, Кипър и м. ноември – в гр. Юрмала, Латвия.

КРС участва ежедневно и в работата на експертните работни групи (EWG) на BEREC за 2016 г. , свързана с изготвянето на важни документи, като „Насоки относно прилагането на Регламента за роуминга, изменен с Регламент (ЕС) № 2015/2120”, „Насоки на BEREC за прилагане от националните регулатори на европейските правила за неутралност на мрежата”, принос на BEREC пред ЕК относно ОТТ услугите, становище на високо равнище на BEREC относно предложенията на ЕК за преглед на регулаторната рамка в областта на електронните съобщения и др.

КРС беше представена от свои експерти и в няколко семинара в гр. Брюксел, а именно: в семинар, организиран от EWG „Мрежи от следващо поколение” към BEREC на тема „Регулаторни последици от SDN и NFV”, който се проведе през м. януари, в обучителен семинар на IRG през м. юни на тема „Продукти за широколентов достъп на едро, предоставяни на слой 2, и основни предизвикателства”, в семинар на BEREC през м.

ноември във връзка със заседание на групата за политиката в областта на радиочестотния спектър (RSPG) към ЕК, както и в семинар на BEREC и Евро-средиземноморската група на регулаторите на електронни съобщения (EMERG) относно международния роуминг и регулацията на гласови услуги през м. декември 2016 г.

През 2016 г. в гр. Брюксел продължи обучението на BEREC за периода 2015-2016 г. по регулаторната рамка за електронни съобщения, в което участва представител от КРС, като през м. февруари, март и април се проведеха съответно втората, третата и четвъртата сесия. През м. ноември 2016 г. стартира и първият модул от второто обучение на BEREC за периода 2016-2017 г., отново с участието на представител на Комисията.

Експерти от КРС участваха в две работни срещи във връзка с въвеждането в националните законодателства на чл. 13а от Рамковата директива⁹ относно сигурността и целостта на мрежите и услугите (въведен в българското законодателство с чл. 243 на Закона за електронните съобщения (ЗЕС)) – през м. март в гр. Будапеща, Унгария, и през м. ноември в гр. Прага, Чехия.

През м. ноември 2016 г. в гр. Рим, Италия, КРС бе представена на 7^{-та} среща на Европейската агенция за мрежова и информационна сигурност (ENISA) по прилагането на чл. 19 от Регламент (ЕС) № 910/2014 г. относно електронната идентификация и доверителните услуги за електронни трансакции на вътрешния пазар.

Комуникация с Европейската комисия (ЕК)

През 2016 г. КРС продължи активния си диалог с ЕК. На 28.01.2016 г. в гр. Брюксел бе проведен семинар на ЕК относно оценка на разходите за предоставяне на роуминг услуги на едро в рамките на ЕИЗ в изпълнение на Регламент (ЕС) № 2015/2120, с участието на експерти от НРО на страните членки на ЕС, в т.ч. от КРС, независими експерти, както и представители на голяма част от европейските оператори.

През ноември 2016 г. беше проведена редовната годишна мисия на представители на Генерална дирекция „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии” на ЕК, свързана с подготовката на редовния доклад за напредъка в развитието на пазара на електронни съобщения в Република България през 2015 г.

Участие в дейността на специализираните международни организации

През 2016 г. КРС задълбочи присъствието и активната си позиция във форуми, организирани от ITU, UPU, CEPT, ETSI и др.

⁹ Директива 2009/140/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година за изменение на директиви 2002/21/ЕО относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги, 2002/19/ЕО относно достъпа до електронни съобщителни мрежи и тяхната инфраструктура и взаимосвързаността между тях и 2002/20/ЕО относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги

Международен съюз по далекосъобщения (ITU)

Ключовото събитие, организирано от ITU, в което КРС бе представена на най-високо ниво, в съответствие със своите компетенции, беше Световната асамблея по стандартизация в далекосъобщенията (WTSA-16) и Световният симпозиум по стандартизация (GSS-16) в края на м. октомври и началото на м. ноември 2016 г. в Ясмин Хамамет, Тунис. Световната асамблея, която се провежда на период от четири години, определи задачите на Сектора по стандартизация на ITU (ITU-T) за следващия изследователски период.

Друго мащабно световно събитие, организирано ежегодно от ITU, в което КРС също взе участие на най-високо ниво, бе Световното изложение ITU Telecom World 2016 в гр. Банкок, Тайланд, през м. ноември 2016 г.

Експерти от Комисията участваха в Световния радиосъобщителен семинар на ITU, който се проведе през декември 2016 г. в гр. Женева, Швейцария. Този семинар се провежда веднъж на две години и разглежда управлението и ефективното използване на радиочестотния спектър от различните радио служби.

През 2016 г. КРС взе участие със свои представители и в значими регионални събития, организирани от ITU, сред които:

- Регионален семинар за Европа и ОНД по управление на спектъра и преход към цифрово наземно телевизионно разпръскване 21-23.03.2016 г., гр. Букурещ, Румъния;
- Регионална конференция за Европа на ITU и ЕК на тема „Широколентови услуги и картографиране на инфраструктурата”, организирана съвместно с НРО на Полша (УКЕ), 11-12.04.2016 г., гр. Варшава, Полша;
- Регионална конференция „Регулиране на пазара на електронни съобщения” и Регионален форум по развитие за Европа на ITU, 26-28.09.2016 г., гр. Будва, Черна гора, проведени паралелно с регионалния Фестивал за постиженията в информационните технологии – INFOFEST 2016.
- Регионален семинар на ITU за ОНД и Грузия „Тенденции в конвергентните мрежи: Post-NGN, 4G и 5G решения”, 17-18.11.2016 г., гр. Киев, Украйна;
- Регионален форум по киберсигурност за Европа, организиран съвместно от ITU и ENISA със съдействието на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията на България, 29-30.11.2016 г., гр. София.

Всемирен пощенски съюз (UPU)

КРС взе участие, в съответствие със своите компетенции, в 26^{-ия} Конгрес на Всемирния пощенски съюз (UPU), който се проведе в края на м. септември и началото на м. октомври 2016 г. в гр. Истанбул, Турция. По време на конгреса България бе преизбрана за член на Административния съвет за периода 2016-2020 г.

Мрежа на регулаторите в областта на далекосъобщенията от държавите-членки на Международната организация на франкофонията (FRATEL)

В качеството си на съчредител и пълноправен член на FRATEL от нейното създаване, КРС взе участие в 14^{-та} годишна среща на мрежата, която се проведе на 01 и 02.12.2016 г. в гр. Люксембург, Люксембург.

Европейска конференция на пощенските и далекосъобщителните организации (CEPT)

Представители на КРС участваха в дейността на работните структури към CEPT:

– Семинар „Машина – машина (M2M)”, организиран от Комитета за електронни съобщения (ЕСС), при домакинството на НРО на Германия (BNetzA), 21-22.03.2016 г., гр. Майнц, Германия;

– Заседания на проектен екип по мониторинг РТ 22 към работната група по управление на спектъра CEPT/ЕСС/WG FM/РТ 22, 12-15.04.2016 г., гр. Будапеща, Унгария и 03-06.10.2016 г., гр. Копенхаген, Дания;

– Заседание на Комитета по въпросите на ИТУ (Сом-ИТУ) към CEPT, 06-09.09.2016 г., гр. Копенхаген, Дания, което прие основния пакет от общи европейски предложения за WTSA-16;

– Работна среща на проектен екип „Техническо регулиране, взаимно свързване и стандартизация” (РТ „Technical Regulation & Interconnection Standards” - TRIS) на работната група „Номера и мрежи” към CEPT/ЕСС, 11-13.10.2016 г., гр. Букурещ, Румъния;

– Заседание на работната група по управление на спектъра към ЕСС – CEPT/ЕСС/WG FM, 17-21.10.2016 г., гр. Бордо, Франция;

– Заседание на работна група "Номера и мрежи" (Numbering and Networks) към ЕСС - CEPT/ЕСС/WG NaN, 22-24.11.2016 г., гр. Брюксел, Белгия.

Европейски институт по стандартизация в далекосъобщенията (ETSI)

КРС взе участие в Генералната асамблея на ETSI и Работната среща на Националните стандартизационни организации (НСО) за ETSI, 28-30.11.2016 г., гр. София-Антиполис, Франция.

Двустранно и регионално сътрудничество и други значими международни прояви

През 2016 г. КРС продължи традицията за развиване и задълбочаване на двустранното сътрудничество както на основата на двустранни споразумения със съседните ни страни, така и под формата на участие в по-мощни начинания на регионално ниво. Нейни експерти взеха участие в двустранна работна среща с Агенцията за електронни комуникации на Република Македония (АЕК), проведена на 29-30 март

2016 г. в гр. Скопие, Македония. Целта на срещата беше проучване на опита на македонския регулатор относно използваната апаратура за радиомориторинг на TCI- SPX CORPORATION.

По инициатива на КРС, по време на 10^{-то} Пленарно заседание на ERGP, на 01.07.2016 г. в България бе подписан Меморандум за разбирателство в областта на електронните съобщения между КРС и НРО на Румъния - ANCOM.

Представители на КРС на ръководно и експертно ниво взеха участие и в други значими прояви на регионално ниво, сред които:

– Втора, трета и четвърта срещи на Южния форум за въвеждане на цифровия дивидент (*SEDDIF*), които се проведоха съответно през м. февруари в гр. Загреб, Хърватия и през м. юни и ноември в гр. Будапеща, Унгария.

– Конференция на тема „Цифрова икономика: възможности и предизвикателства”, 17-18 март 2016 г., гр. Прага, Чешка република;

– Регионален семинар за Европа и ОНД по управление на спектъра и преход към цифрово наземно телевизионно разпръскване, 21-23 март 2016 г., гр. Букурещ, Румъния;

– Първа среща на страните от Черноморската зона за препланиране на честотните назначения от план Женева '06 в честотния обхват 470-694 MHz, 27-29 юли 2016 г., гр. Киев, Украйна.

– Конференция, организирана от румънския регулатор ANCOM, по повод неговата 25^{-та} годишнина и 150 години от членството му в Съвета на ИТУ, 26 септември 2016 г., гр. Букурещ, Румъния.

– Семинар и презентация на проект на компанията Anite Nemo Ltd, реализиран за гръцкия регулатор ЕЕТТ, 07-08 ноември 2016 г., гр. Атина, Гърция.

Активната международна дейност на КРС през годината, както на ръководно, така и на експертно ниво, допринесе за повишаване на ефективността на работата на Комисията с прилагането на най-добрите регулаторни практики, отчитайки тенденциите и процесите на развитие, протичащи на международния и единния европейски вътрешен пазар, с оглед защита на националните интереси от гледна точка на специфичните особености на българския пазар на електронни съобщения.

1.5. Административен капацитет на КРС

1.5.1. Човешки ресурси

Създаването и прилагането на обоснована, ориентирана към постигане на практически резултати и изпълнима Политика за управление на човешките ресурси е важна част от функционирането на Комисия за регулиране на съобщенията . В тази връзка поставянето на стратегически цели по отношение на човешките ресурси и набелязването на средствата за постигането им са съобразени, както с действащата нормативна уредба, така и с възможностите за осъществяването им.

През 2016 г. КРС изпълнява своите функции при следното разпределение на заетите служители: (фигура 42)

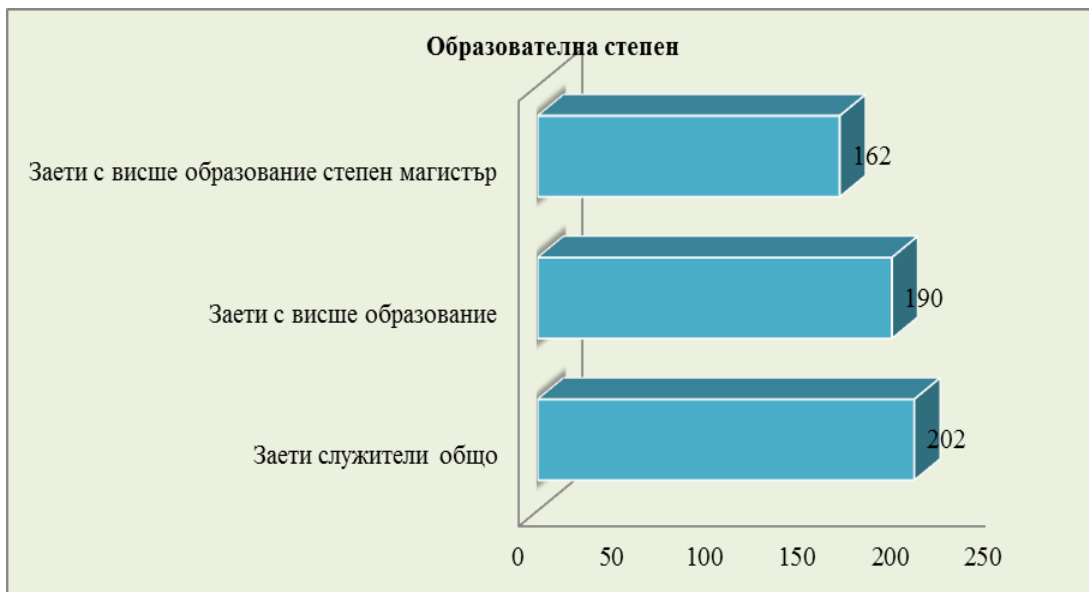
- Звено за вътрешен одит 1
- Длъжности на пряко подчинение 1
- Дирекция „Координация, планиране и международна дейност” 11
- Дирекция „Правно регулиране и общо правно обслужване” 21
- Главна дирекция „Контрол на съобщенията” 63
- Дирекция „Разрешителна дейност и честотно планиране” 29
- Дирекция „Техническо регулиране и електронен подпис” 12
- Дирекция „Пазарно регулиране” 21
- Дирекция „Финансово и административно обслужване” 38



Фиг. 42

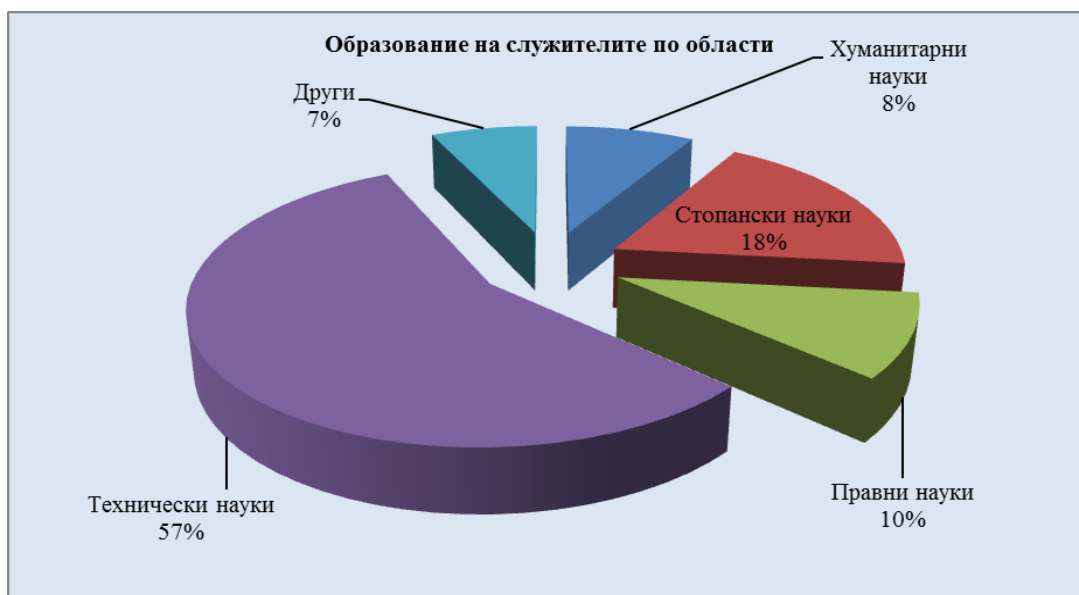
Общата численост на персонала на Комисията за регулиране на съобщенията е 255 щатни бройки. Заетите по служебно правоотношение са 180, 17 са по трудово правоотношение и петима са членовете на колегиален орган.

Преобладаващата част от персонала е във възрастова категория от 30 до 59 год., включително. От общата численост на работещите в КРС 190 са с висше образование, като степен магистър имат 160 (фигура 43).



Фиг. 43

Разпределението на служителите по притежаваното от тях образование е в следните области – технически науки; правни науки; стопански науки; хуманитарни науки и други. (фигура 44)



Фиг. 44

Привличането на служители в администрацията на КРС е съобразно разпоредбите на Закона за държавния служител, Наредбата за провеждане на конкурсите за държавни служители и Вътрешните правила.

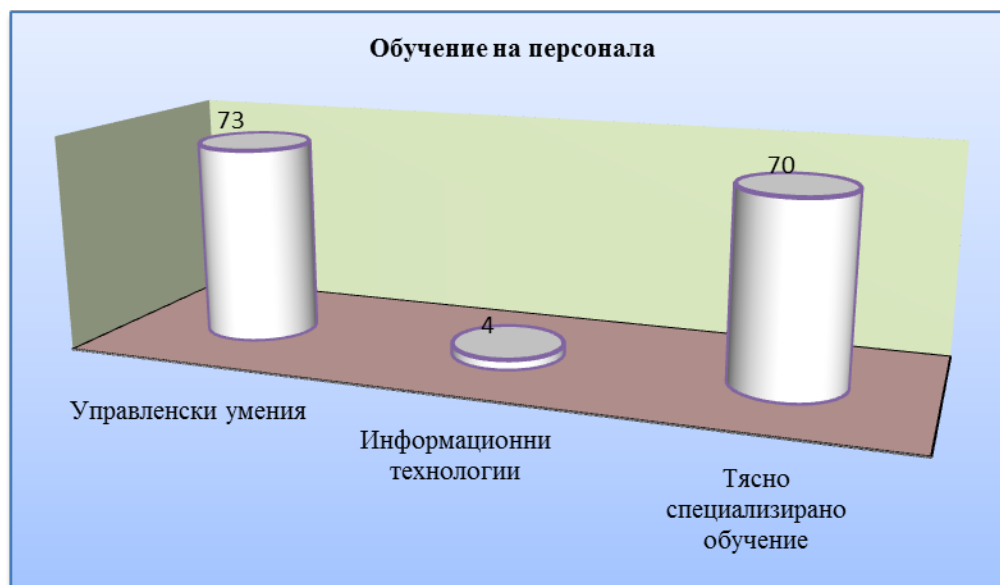
През 2016 г. съгласно нормативните изисквания са организирани и проведени 18 конкурсни процедури в КРС, от които до края на годината са назначени 18 нови служители. Напусналите за същият периода са 16.

С цел по-доброто планиране и подбор на човешките ресурси са разработени и приети Методика за определяне на ключови длъжности и Методика за приемственост, взаимозаменяемост и кариерно развитие в администрацията на КРС. Прилагането на двете методики осигури повече възможности за мотивиране на служителите за продължаване на кариерата си в Комисията и подобри приемствеността в работата.

За поддържане на актуални знания и получаване на нови, служителите на КРС взеха участие в обученията от външни специализирани организации и в обученията, проведени от Института по публична администрация.

Курсовете и семинарите, както и броя участници в тях през 2016 год. са както следва: (фигура 45)

- Управленски умения 73
- Информационни технологии 4
- Тясно специализирано обучение 70



Фиг.45

Ефектът от проведените обучения и ползите за КРС се оценяват периодично в процеса на работа, с цел повишаване ефективността и ефикасността им.

1.5.2. Информационно обслужване

През 2016 г. КРС продължи работата по изграждане на вътрешните си и външни информационни системи с оглед повишаване на качеството на работа на служителите от администрацията, облекчаване на достъпа на гражданите и бизнеса до информация и предоставяне на електронни административни услуги. Дейностите, свързани с участието на комисията в проектите по електронното правителство в Република България, са:

- Поддръжка и експлоатация на информационна система „Лицензиране и регистри”, предоставяща 39 електронни административни услуги на гражданите и бизнеса. Информационната система е изградена със средства по Оперативна програма „Административен капацитет“ и сертифицирана съгласно Наредба за общите изисквания за оперативна съвместимост и информационна сигурност. Информационна система „Лицензиране и регистри” подпомага управлението на информационните процеси по поддържането на електронните регистри на Комисията и осигуряването на публичен достъп чрез интернет, в съответствие с изискванията на ЗЕС, ЗЕДЕП и ЗПУ. Системата е свързана с документооборотната система „Евентис” от гледна точка на получаване на входящи номера на получените документи през „Лицензиране и регистри”, поставяне на резолюции и т.н.

- Експлоатация на Документен портал към документооборотна система „Евентис”, предоставящ възможност на гражданите и бизнеса да изпращат електронно подписани документи и да получават електронни изявления от страна на КРС.

- Създаване на организационна, комуникационна и информационна среда за ефективно и в същото време прозрачно функциониране на администрацията на КРС, която да е в съответствие с правителствената стратегия за развитие на електронното управление в Република България за периода 2014-2020 г.

Изпълнението на тези дейности ще допринесе за намаляване на разходите, подобряване качеството на предлаганите услуги и повишаване на прозрачността в действията на КРС.

- В изпълнение на приоритетите на КРС, отдел „ИОТ” стартира процедура по внедряване на Система за Управление на Информационната Сигурност (СУИС) по международен стандарт ISO 27001.

- В края на 2016 г. започна и работа по обновление и развитие на Интернет страницата на КРС и вътрешната система за управление на съдържание. Новата страница ще даде възможност за улеснен достъп на потребителите и възможност за ползване на устройства с различна по големина резолюция на екрана.

2. Други по-важни дейности

2.1 Стандартизация

КРС изпълнява функциите на Национална организация по стандартизация (НСО) пред Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI). Комисията активно участва в работата на техническите комитети (ТК) по стандартизация (ТК 47, ТК 57, ТК 75, ТК 80) на Българския институт за стандартизация (БИС), имащи отношение към електронните съобщения.

КРС участва в процедурите на ETSI през 2016 г., както следва:

Таблица 12

2016 година	Брой на обработените документи	Брой на процедурите
Vote (TAP) – Гласуване (двустепенна процедура)	53	20
ENAP – Едностепенна процедура	146	53
MV – Членско гласуване	25	16
Withdrawal – Отмяна	3	1
PUB – Всички седмично получавани документи	2763	

КРС уведомява по електронен път ETSI за публикуваните от БИС национални BDS EN стандарти, въвеждащи съответните ETSI EN стандарти.

През изминалата година са въведени с признаване като български 132 ETSI EN стандарта и 4 ETSI стандартизационни документа, отменени са 2 стандарта. В Официалния бюлетин на БИС, с участие на експертите на КРС от ТК, са направени поправки на 8 заглавия на EN стандарти.

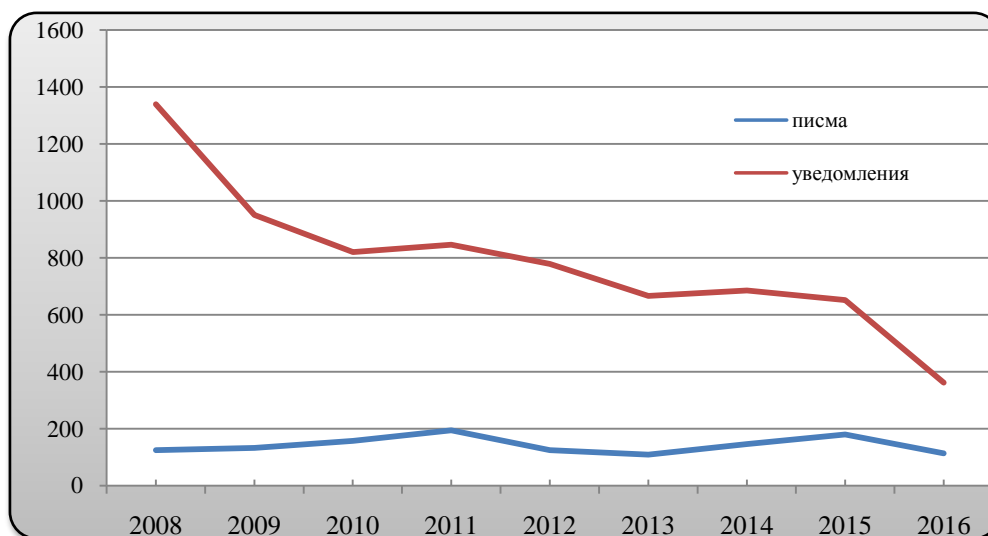
Преводите на заглавия на проекти на хармонизирани ETSI стандарти са подготвени и съгласувани в срок по кореспондентски път в ТК на БИС.

Чрез публикуване на своята интернет страница на проектите на стандарти и стандартизационни документи на ETSI по различните процедури, КРС осигурява възможност на всички заинтересовани страни да дадат становища и коментари. В изпълнение на Регламент (ЕС) 2012/2120, Комисията предоставя на ETSI годишен доклад за дейностите по стандартизация. Също така, КРС участва със свой представител в 68-та Генерална асамблея на ETSI и срещата на националните стандартизационни организации за ETSI.

2.2. Радиосъоръжения и крайни електронни съобщителни устройства

През изминалата година чрез европейския OSN (One Stop Notification) портал за електронни услуги в КРС са получени, съхранени и разгледани в срок 362 уведомления за пускане на радиосъоръжения на пазара в съответствие с чл. 269 от ЗЕС. След анализ на получените уведомления КРС е изпратила 113 писма, с които заявителите са уведомени за невъзможността дадено радиосъоръжение да се пуска в действие на територията на Република България или за възможността някои радиосъоръжения да бъдат пускани в действие при спазване на условията и съответните технически параметри, определени в българските подзаконови актове.

На следващата графика е показан броят на получените уведомления, както и броят на изпратените от КРС писма за периода от създаването на европейския OSN портал през 2008 г. до края на 2016 г.



Фиг.46

2.3. Изпълнение на задължения във връзка с Глава Петнадесета на ЗЕС

През 2016 г. в КРС са постъпили пет уведомления за възникнали инциденти, оказали значително въздействие върху функционирането на мрежите или услугите, отговарящи на критериите, определени в „Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения“. Три инцидента са възникнали вследствие на обилни снеговалежи, когато част от базовите станции остават без външно електрозахранване, което довежда до прекъсване на мобилните услуги в редица населени места. По подадени от предприятията данни, при всеки един от тези инциденти са били засегнати по-малко от 30 000 абоната, като услугите са били възстановени в рамките на едно денонощие. Два инцидента са възникнали вследствие на повреди в техническото и програмно осигуряване, при което абонатите са били без телефонни услуги или с такива с влошено качество за период от три до пет часа. Въз основа на получените уведомления и в изпълнение на

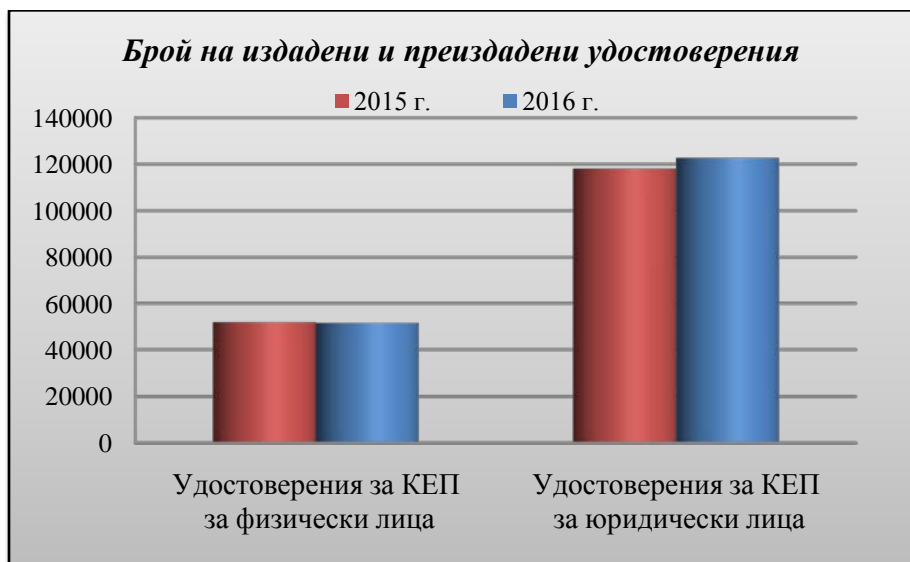
задължението по чл. 243б, ал.5 от ЗЕС, КРС изготви и изпрати годишен доклад до Европейската комисия и ENISA.

През 2016 г. ENISA направи анализ на мерките за сигурност предприети от предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги. В проучването са участвали и седем предприятия от България. В резултат е изготвено „Ръководство с предприетите от предприятията мерки за сигурност“, което е публикувано на страницата на ENISA¹⁰. В него е включен и списък с препоръчителни мерки за сигурност към предприятията.

2.4. Електронен подпис

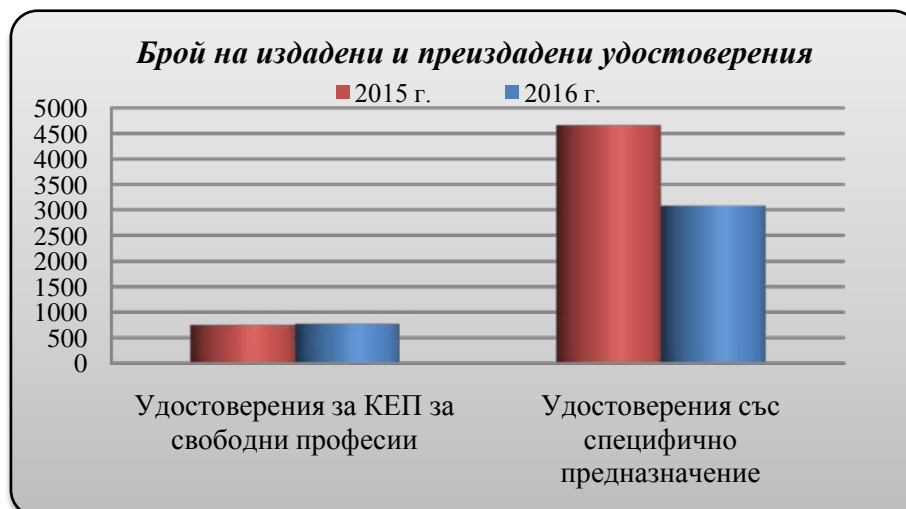
Бързото развитие на информационните технологии и осигуряването на надеждни и сигурни удостоверителни услуги превръща размяната на електронни документи и електронни съобщения в предпочитан метод на общуване в различни сфери на обществения живот. Квалифицираният електронен подпис (КЕП) се утвърди като сигурното и надеждно средство за удостоверяване самоличността на потребителя в он-лайн света при подписване на банкови транзакции, електронни документи, договори, електронна поща и др. По тази причина, както и в резултат на нарастване на броя на достъпните за гражданите и бизнеса електронни услуги и през 2016 г. на национално ниво се запази тенденцията за използване на КЕП.

На фигури 47 и 48 е представено обобщение на удостоверителните услуги предоставени от доставчиците на удостоверителни услуги (ДУУ) за 2016 г., отговарящи на изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП).



Фиг. 47

10 <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/analysis-of-security-measures-deployed-by-e-communication-providers>



Фиг. 48

Сравнението на данните за 2016 г. с тези за 2015 г. показва запазване на броя на издадените и преиздадените удостоверения за КЕП за физически лица и минимално нарастване с 4 % при удостоверенията за КЕП за юридически лица (фигура 47). При удостоверенията за КЕП за свободни професии се наблюдава леко увеличение с 3 % спрямо предходната година, докато при издадените и преиздадените удостоверения със специфично предназначение е отчетен спад с 34 % (фигура 48).

През 2016 г. в сектора на удостоверителните услуги на българския пазар се появи нов доставчик „Евротръст Технолъджис“ АД, който след извършена от КРС проверка бе вписан в Регистър на доставчиците на удостоверителни услуги, издаващи удостоверения за квалифициран електронен подпис. В съответствие с изискванията на чл. 44 от Наредбата за дейността на доставчиците на удостоверителни услуги, реда за нейното прекратяване и за изискванията при предоставяне на удостоверителни услуги „Спектър“ АД уведоми КРС, че възнамерява да прехвърли своята дейност на новия доставчик. В изпълнение на контролните си функции определени от ЗЕДЕП Комисията осъществи надзор над процедурата по прехвърляне на дейността между посочените доставчици, като и извърши 4 планови проверки на дейността на: „Инфонотари“ ЕАД, „Информационно обслужване“ АД, „Борика-Банксервиз“ АД, и „Спектър“ АД. Проверките обхващат спазването на мерките за гарантиране на сигурността и обезпечаването на непрекъснатост на дейността на доставчиците. При направените проверки не са констатирани съществени пропуски.

От 1 юли 2016 г. държавите-членки следва да прилагат Регламент № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (Регламента). Предмет на неговото действие е да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар, като същевременно се цели постигане на подходящо равнище на сигурност на средствата за електронна идентификация и удостоверителни услуги. С оглед изпълнение на Регламента Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията внесе в Народното събрание проект на

Закон за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗИД на ЗЕДЕП), в който КРС е посочена като: орган по надзор и орган, който отговаря за създаването, поддържането и публикуването на националния доверителен списък. Проектът на ЗИД на ЗЕДЕП все още не е приет от Народното събрание. Независимо от това ДУУ постепенно подготвят технологичните си системи за преминаване към новите изисквания на Регламента. В резултат към края на 2016 г. издадените квалифицирани удостоверения за КЕП, отговарящи на изискванията на Регламента са около 80, а издадените квалифицирани удостоверения за усъвършенстван електронен печат – приблизително 70.

2.5. Контрол на съобщенията

КРС осъществява ефективен контрол относно спазването на изискванията на ЗЕС и подзаконовите нормативни актове в областта на електронните съобщения; предоставянето на пощенски услуги по реда, определен в ЗПУ; дейностите по предоставяне на удостоверителни услуги, свързани с електронен подпис, по реда, определен в ЗЕДЕП. Контролните функции на Комисията на територията на цялата страна се изпълняват чрез изградената териториална структура – централно звено в гр. София и пет териториални звена в градовете Пловдив, Бургас, Варна, Велико Търново и Враца.

В последните години, в т.ч. и през 2016 г., с контролната си дейност КРС отделя основно място на спазване на изискванията на ЗЕС по отношение на защита на интересите на крайните потребители при спазване на принципите на законоустановеност, равнопоставеност и прозрачност.

2.5.1. Мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за граждански нужди

Навлизането на новите технологии и постоянното усъвършенстване на електронните съобщения изискват наличие на достатъчен свободен РЧС, което е от съществено значение и за развитието на конкуренцията в сектора. В тази връзка все повече се засилва и съществената роля на мониторинга и контрола по отношение на ефективното управление на РЧС и необходимостта от осигуряване на актуални данни за неговата заетост. Осигуряване на условия за нормална работа, без наличие на вредни смущения, на изградените радиомрежи е единствено възможно чрез постоянен мониторинг и контрол. От друга страна постоянният мониторинг спомага за своевременно локализиране и елиминиране на източници на радиосмущения и идентифициране на незаконни радиоизлъчващи средства.

Нарастващият брой на потребители на услуги, предоставяни чрез ползване на РЧС, също налага засилване на ролята на мониторинга за ефективното управление на спектъра, като ограничен национален ресурс.

КРС осъществява основните си дейности по мониторинг и контрол на РЧС чрез изградената НСМ. На територията на цялата страна, с помощта на стационарни и мобилни станции за радиомониторинг се осъществява периодичен превантивен контрол с цел

осигуряване на равнопоставеност на законните ползватели на спектъра и гарантиране на определено качество на предоставяните електронни съобщителни услуги на крайните потребители. И през 2016 г. специално внимание бе отделено на мониторинга в УКВ честотните обхвати за радио- и телевизионно разпръскване за оценка на електромагнитната обстановка и трансграничните прониквания.

Основни дейности в областта на мониторинга и контрола на РЧС през 2016 г. са:

- Защита на интересите на крайните потребители чрез създаване на условия за нормална работа на законните ползватели на спектъра и гарантиране на определено качество на предоставяните услуги на крайните потребители, както и предотвратяване възникването на смущаващи и незаконни излъчвания чрез осъществяване на превантивен и последващ контрол.

През 2016 г., в резултат от провеждания регулярен планов мониторинг, по електронен път на предприятията са предоставени данни от извършени 14379 измервания на основни технически параметри на радиопредавателни станции. Запази се трайната тенденция на поддържане в норми на параметрите на излъчваните радиосигнали и намаляване на генерираните странични и интермодуляционни излъчвания, включително и в обхвата на въздушна радиослужба. В резултат на осъществявания превантивен контрол на радиочестотния спектър са дадени 8 предписания (с около 20% по-малко в сравнение с 2015 г.) за констатирани отклонения на техническите параметри със срок до един месец за отстраняването им. Във връзка с тях са извършени 11 контролни проверки, като е констатирано, че предприятията са предприели необходимите мерки за привеждане в съответствие на предавателните станции.

- Контрол относно спазване правилата при използването на радиочестотите и радиочестотните ленти за граждански нужди.

В изпълнение на политиката за управление на радиочестотния спектър и условията на издадените разрешения е осъществяван ежедневен планов мониторинг в честотен обхват 20-3000 MHz чрез стационарните (обслужваеми и необслужваеми) станции за радиомониторинг от НСМ, а чрез мобилните станции за радиомониторинг - периодичен контрол и мониторинг на територията на цялата страна.

- Мониторинг и контрол за съответствие на изградените предавателни станции за аналогово наземно радиоразпръскване на радиосигнали и наземно цифрово телевизионно разпръскване с одобрените технически характеристики.

Извършени са 30 измервания на основни технически параметри на предавателни станции в изпълнение на решения на КРС за оценката на съответствието им с одобрените технически характеристики. Във връзка с констатирани несъответствия са дадени 2 предписания за привеждане в съответствие на предавателните станции, които са изпълнени в определения срок.

- Мониторинг за оценка на електромагнитната обстановка:

- мониторинг на УКВ честотните обхвати за радио- и телевизионно разпръскване за оценка на електромагнитната обстановка и трансграничните прониквания.

В пограничните райони на страната, ежегодно се провеждат измервания за оценка на прониквания на сигнали от съседни страни и анализ за спазване на защитното отношение между напрегнатостите на ЕМП на излъчващите предавателни станции (съгласно Res. ITU-R BS. 412): обобщени и анализирани са измервания на територията на 53 населени места за оценка на електромагнитната обстановка и регистриране на трансграничните прониквания от териториите на Турция, Сърбия, Румъния, Украйна, Русия, Македония и Гърция, обективирани в 697 измерителни протокола .

Традиционно специално внимание през летните месеци е отделено на оценката на електромагнитната обстановка и трансграничните прониквания по Българското Черноморие. Проведени са регулярни измервания в 7 населени места по Българското Черноморие. Отново бе констатирано, че през летния период проникването на трансгранични излъчвания по Черноморието твърде много се влияе от околната температура, температурата на морската вода и състоянието на морето. В резултат на предприетите действия през последните години не са регистрирани смущения на български предавателни станции в зоните им на обслужване и са регистрирани относително по-ниски нива на приеманите трансгранични сигнали от турски предавателни станции.

Ежегодно се провеждат и измервания в различни населени места от територията на страната за оценка на електромагнитната обстановка за целите на управление на спектъра. Проведено е изследване в 31 населени места и в определени точки от автомагистрала Хемус, автомагистрала Тракия и автомагистрала Люлин.

– мониторинг на честотни диапазони, предназначени за подвижни PMR мрежи:

За оценка на действителната заетост на РЧС и регистриране на незаконни радиоизлъчвания в обхватите определени за PMR мрежи, чрез стационарните (обслужваеми и необслужваеми) станции за радиомониторинг от НСМ е проведен мониторинг на територията на: гр. София (СС „София”), с. Брястовец (ДУС „Брястовец”), с. Ботево (ДУС „Ботево”), гр. Пловдив (ДУС „Пловдив”), с. Черногорово (ДУС „Черногорово”), гр. Видин (ДУС „Видин”), гр. Враца (ДУС „Враца”), гр. Благоевград (ДУС „Благоевград”), с. Сталево (ДУС „Сталево”), с. Тодорово (ДУС „Плевен”), гр. Варна (ДУС „Варна”), с. Радинград (ДУС „Разград”), с. Леденик (ДУС „Леденик”), гр. Монтана, гр. Асеновград, гр. Ботевград, гр. Габрово, гр. Добрич, гр. Дупница, гр. Козлодуй, гр. Кърджали, гр. Кюстендил, гр. Ловеч, гр. Силистра, гр. Перник, гр. Смолян, гр. Стара Загора, гр. Търговище, гр. Хасково, гр. Шумен и гр. Ямбол. Резултатите от проведения мониторинг са обобщени в 224 измерителни протокола.

– оценка на електромагнитната съвместимост на УКВ-ЧМ радиопредавателните станции в обхват 87.5-108.0 MHz и радионавигационното и комуникационно оборудване на въздухоплавателните служби, работещо в честотен обхват 109÷137 MHz.

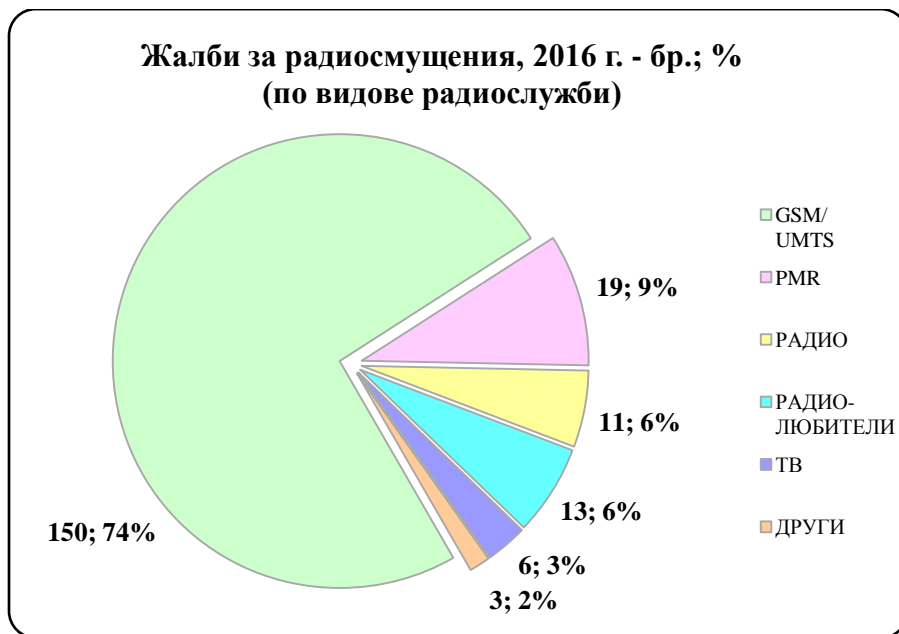
През 2015 г. са проведени измервания на 5 радиопредавателни обекта: РРС „Меджит табия” (гр. Силистра), РРТС „Шумен” (гр. Шумен), РРТС „Стръмни рид” (гр. Кърджали), РРТС „Арбанаси” (гр. Велико Търново) и РРТС „Трещеник” (гр. Разлог) за гарантиране на електромагнитната съвместимост и безпроблемна работа на радионавигационното и комуникационното оборудване на въздухоплавателните служби; измерванията са извършени съгласно Методиката за измерване на интермодуляционни продукти от тип

„А1”, получавани при работа на близко разположени УКВ радиопредавателни станции (съгласно т. 2.5. от приложение 1 към Техническите изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба Радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях).

- Мониторинг и контрол върху качеството на предоставяните услуги за защита на общественения интерес и интересите на потребителите:

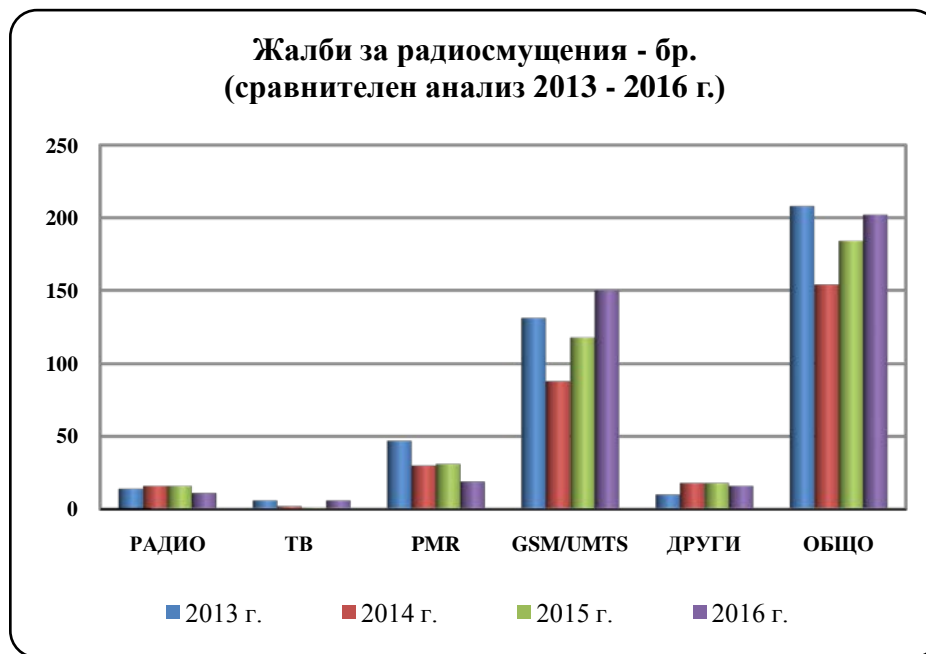
- мониторинг във връзка с постъпили жалби на законни ползватели на спектъра, граждани, организации и ведомства.

През 2016 г. са изследвани 184 случая на радиосмущения (фигура 49), като за резултатите са съставени 269 измерителни протокола. За бързо локализиране и отстраняване на източниците на радиосмущения своевременно са предприемани необходимите мерки. Относително висок дял през 2016 г. имат смущаващи излъчвания от радиоаглушители (jammers), излъчващи в радиочестотни диапазони, предназначени за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилни наземни мрежи. На следващо място са случаите на регистрирани смущаващи излъчвания от дефектирани устройства в радиочестотните диапазони, предназначени за осъществяване на обществени електронни съобщения чрез мобилни наземни мрежи. И през 2016 г. продължават радиосмущенията, дължащи се на нарушена електромагнитна съвместимост и взаимни смущения в резултат на съвместното използване на различни технологии в диапазоните, предназначени за работа на наземни мобилни радиомрежи. На фигура 50 е представен сравнителен анализ на разрешените случаи на радиосмущения във връзка с постъпили жалби по видове служби за периода 2013-2016 г.



Източник: КРС

Фиг. 49



Източник: КРС

Фиг.50

– мониторинг и проверки във връзка с постъпили жалби и сигнали относно осигуреното покритие на наземна цифрова телевизия по стандарт DVB-T:

- извършени са измервания и проверки по 30 жалби и сигнали от жалбоподатели и препратени от други институции (СЕМ, МТИТС и др.);
- за резултатите от извършените планови измервания и проверки по жалби са изготвени 894 измерителни протокола – анализ на резултатите от проверките във връзка с постъпилите жалби относно проблеми с покритието на електронните съобщителни мрежи по стандарт DVB-T е представен на фиг. 51.

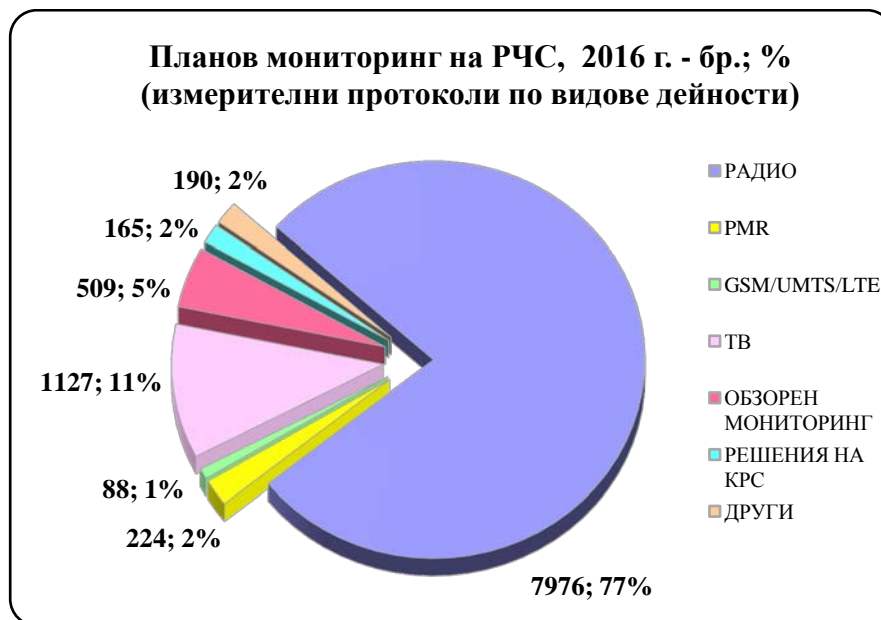


Източник: КРС

Фиг. 51

- покритие на мобилните наземни мрежи:
 - във връзка с постъпили 109 жалби за липса на покритие през 2016 г. е направен анализ и са изготвени 388 измерителни протокола и 186 становища относно декларираното от предприятията покритие за населени места, обект на получени в Комисията жалби;
 - за извършени планови измервания на покритието и качеството на мобилните мрежи по стандарт GSM/UMTS/LTE са изготвени 88 измерителни протокола.

Резултатите от осъществения през 2016 г. мониторинг и контрол на РЧС са обобщени в 11027 измерителни протокола, като за осъществения планов мониторинг са съставени 10279 измерителни протокола, анализът на които по видове дейности е представен на фигура 52.



Източник: КРС

Фиг. 52

2.5.2. Инспекционна дейност

Във връзка с изпълнение на функциите на КРС, свързани с контрола при осъществяването на електронни съобщения по реда на ЗЕС и по спазване на изискванията на ЗЕДЕП през 2016 г. са извършени следните основни дейности:

2.5.2.1. Контрол при осъществяване на електронни съобщения по реда на ЗЕС

През 2016 г. са извършени 1830 инспекторски проверки, свързани с: изпълнение на Решения на КРС; спазване условията на издадените разрешения; спазване на изискванията на Глава Четиринадесета и Глава Петнадесета от ЗЕС; спазване на Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения; изпращане на нежелани съобщения за целите на директния маркетинг и реклама от предприятията без предварително съгласие на потребителите; непредоставяне на детайлизирани сметки на крайни абонати; преносимост на географски и мобилни номера; претенции на потребителите за начислени високи сметки и неправилно таксуване на разговори при международен роуминг; радиосмущения на законни ползватели на РЧС; проблеми и/или липса на качествено покритие от мобилните мрежи и мрежите за цифрово телевизионно разпръскване; проблеми с качеството на предоставяната услуга на крайни потребители; предоставяне на услуги без уведомление/разрешение; предоставяне на информация на КРС, проверки, определени на база на анализ на риска и др.

Около 49 % от инспекторските проверки са извършени на трите най-големи предприятия предоставящи електронни съобщителни услуги (фигура 53) и са във връзка с подадени в КРС жалби от крайни потребители, касаещи предлаганите от тях

услуги: „МОБИЛТЕЛ” ЕАД – 379 проверки, „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД – 350 проверки и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД – 167 проверки.



Източник: КРС

Фиг. 53

И през 2016 г. основно място бе отделено на спазване на изискванията на ЗЕС по отношение на защита на интересите на крайните потребители, като по-важните групи инспекторски проверки са както следва:

- Проверки свързани със защитата интересите на крайните потребители:
 - спазване на изискванията на Глава Четирнадесета от ЗЕС по отношение на сключваните договори с предприятия, предоставящи електронни съобщителни услуги: реквизити на предлагани индивидуални договори, условия на предлаганите услуги, цени на предлаганите услуги, ценови пакети или тарифи и условия на тяхното ползване, общи условия на индивидуалните договори и др. - извършени са 132 проверки: на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД – 50 инспекторски проверки, на „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД – 26 инспекторски проверки, на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД – 19 инспекторски проверки и 37 инспекторски проверки на други предприятия предоставящи електронни съобщителни услуги; за констатирани нарушения на Глава Четирнадесета от ЗЕС през 2016 година са съставени 5 акта за установяване на административно нарушение (АУАН);
 - относно оспорване на сметки и начислени неустойки - през 2016 г. са извършени общо 152 проверки, от които на „МОБИЛТЕЛ” ЕАД – 68 инспекторски проверки, на „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА

КОМПАНИЯ” ЕАД – 45 инспекторски проверки и на „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД – 39 инспекторски проверки;

- спазване на изискванията на Глава Петнадесета от ЗЕС по отношение на защита на данните на потребителите – извършени са 210 инспекторски проверки относно:
 - безвъзмездно предоставяне на детайлизирани сметки за ползвани услуги – 87 проверки;
 - изпращане на нежелани съобщения за целите на директния маркетинг и реклама без предварително получено съгласие на потребителите – 123 проверки;

За констатирани нарушения на Глава Петнадесета от ЗЕС през 2016 година са съставени 17 бр. АУАН.

- Проверки относно спазване на Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения – през 2016 г. са извършени 108 проверки, от които 43 са на „БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ” ЕАД, „МОБИЛТЕЛ” ЕАД и „ТЕЛЕНОР БЪЛГАРИЯ” ЕАД и 65 са на други 23 предприятия предоставящи електронни съобщителни услуги. За констатирани нарушения на Общите изисквания през 2016 година са съставени 45 бр. АУАН.

- Проверки свързани с разрешаване на проблеми при осъществяване на преносимост на номера при промяна на доставчика на телефонна услуга - през 2016 г. са извършени 90 проверки по жалби свързани с възпрепятстване на правото на преносимост на мобилни и фиксирани номера и са съставени 12 бр. АУАН.

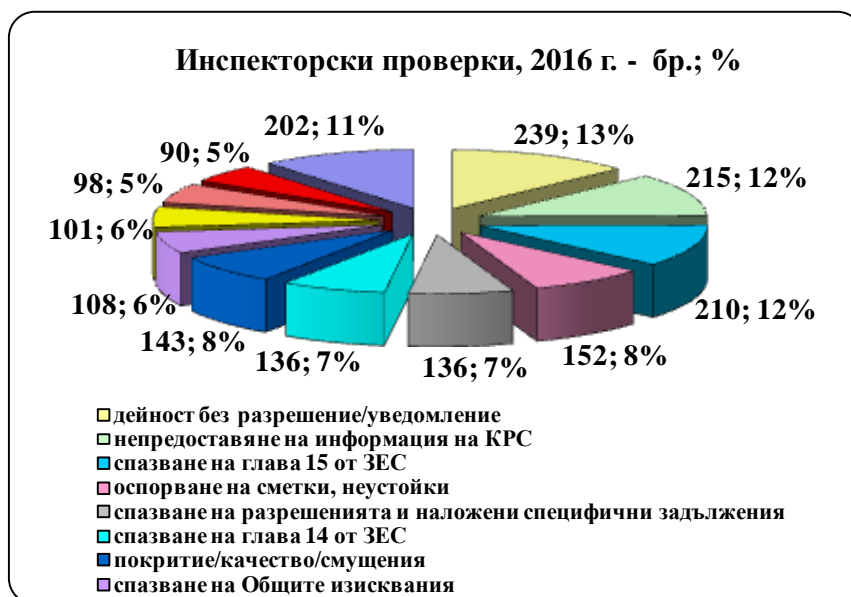
- Проверки за съответствие на предавателните станции, спазване условията на разрешените и по решения на КРС - през 2016 г. са осъществени 136 инспекторски проверки, като 32 проверки са извършени на електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване и цифрово радиоразпръскване на телевизионни сигнали за съответствие на предавателните станции с одобрените от КРС технически параметри, както и относно спазване условията на издадените разрешения и на Техническите изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба радиоразпръскване и съоръженията свързани с тях. При проведените проверки е констатирано, че 30 предавателни станции съответстват на решенията на КРС. При останалите 2 проверки са констатирани несъответствия и съответно са дадени предписания за отстраняването им. Констатирано е, че предприятията са предприели необходимите мерки за привеждане в съответствие на предавателните станции.

- Проверки на електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба PMR във връзка с ефективното използване на предоставения ограничени ресурс – радиочестотен спектър - извършени са 71 проверки на предприятия осъществяващи електронни съобщения за собствени нужди чрез електронна съобщителна мрежа от подвижна радиослужба от вида PMR; за констатирани нарушения са съставени 6 бр. АУАН.

- Проверки на кабелни електронни съобщителни мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, за пренос на данни без използване на ограничен ресурс – осъществени са 356 инспекторски проверки относно спазване на

Общите изисквания, предоставяне на електронносъобщителни услуги без подадено уведомление и непредоставяне на информация на КРС; съставени са 101 бр. АУАН във връзка с неизпълнени задължения на предприятията относно предоставяне на КРС на отчет за дейността си през 2015 г., неспазване на Общите изисквания при осъществяване на обществени на обществени електронни съобщения и др. През 2016 г. 223 (около 12 %) от извършените инспекторски проверки са определени на база на анализ на риска – проверки относно извършване на електронни съобщения от предприятия, подали уведомления в КРС за прекратяване на дейността си, проверки относно осъществяване на дейност след отнети и прекратени разрешения или с изтекъл срок на разрешенията, както и проверки за спазване на Общите изисквания.

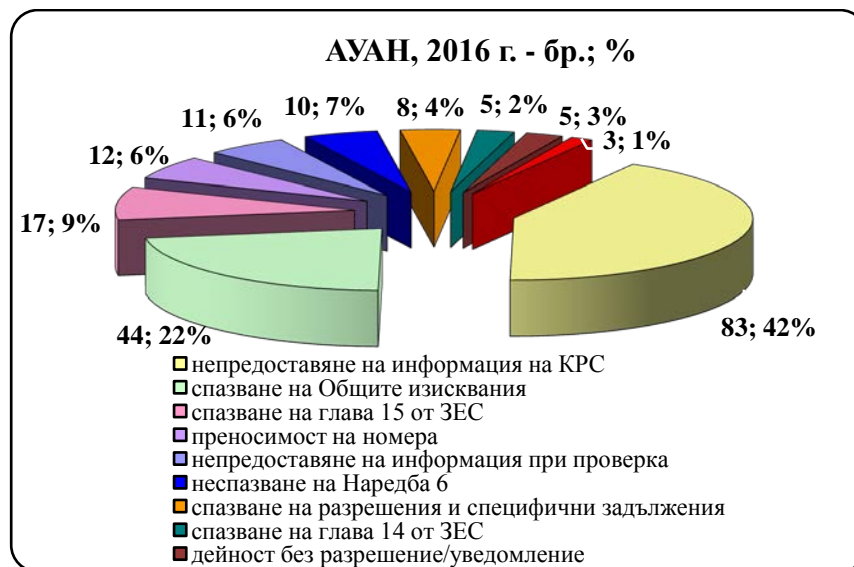
Обобщени данни за извършената контролна дейност и ангажираната административнонаказателна отговорност при констатирани нарушения на ЗЕС и подзаконовите нормативни актове през 2016 г. са представени на фигури 54 и 55.



Източник: КРС

Фиг. 54

В резултат от извършените инспекторски проверки за констатираните административни нарушения на ЗЕС през 2016 г. са съставени 198 акта за установяване на административни нарушения.



Източник: КРС

Фиг. 55

2.5.2.2. Контрол по спазване на изискванията на ЗЕДЕП:

През 2016 г. са извършени 4 планови проверки относно спазване изискванията на ЗЕДЕП. При проверките не са констатирани нарушения на изискванията на ЗЕДЕП.

2.6. Административнонаказателна отговорност

С цел коригиране на поведението на предприятията в полза на потребителите, през 2016 г. председателят на КРС е издал 210 (двеста и десет) наказателни постановления (НП) за извършени нарушения на нормативната уредба, контролирана от Комисията. Общият размер на определените с НП санкции е 1 348 100 лева.

2.7. Защита на интересите на потребителите на електронни съобщителни услуги

Една от основните цели на КРС е да осигурява високо ниво на защита на потребителите при техните отношения с предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги. В тази връзка, КРС редовно следи за проблемите в областта на потребителската защита при предоставянето на електронни съобщителни услуги и предприема действия за разрешаването им.

През 2016 г. в Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) постъпиха 2 557 жалби на потребители, съдържащи оплаквания срещу различни предприятия,

предоставящи обществени електронни съобщителни услуги. В КРС са подадени и 50 запитвания по Закона за електронните съобщения.

Жалбите на потребителите касаят следните проблеми:

- кабелни повреди – 8 жалби;
- кредитен лимит – 18 жалби;
- качество на телефонната услуга/факс – 15 жалби;
- въздушни кабели – 8 жалби;
- покритие на мобилни мрежи – 204 жалби;
- качество на услугата „достъп до интернет” – 81 жалби;
- нелоялни търговски практики – 76 жалби;
- липса на фиксирана телефонна услуга – 26 жалби;
- оплаквания по чл. 231 от ЗЕС – 22 жалби;
- оплаквания от тарифирането на мобилни телефонни услуги – 5 жалби;
- некомпетентно обслужване – 101 жалби;
- непредоставяне на детайлизирани сметки – 21 жалби;
- прекратяване на договор – 132 жалби;
- оплаквания относно сметки – 447 жалби;
- прекратявани на договор (чл. 229а от ЗЕС) – 27 жалби;
- прекратяване на договор (чл. 228, ал. 3 и ал. 5 от ЗЕС) – 44 жалби;
- получаване на нежелани търговски съобщения – 84 жалби;
- преносимост на географски номера – 6 жалби;
- преносимост на мобилни номера – 20 жалби;
- договори за продажба от разстояние – 40 жалби;
- събиране на вземания от колекторски фирми – 83 жалби;
- роуминг – 28 жалби;
- пограничен „роуминг” – 8 жалби;
- договорни отношения – 169 жалби;
- сметки за ползване на мобилен интернет – 84 жалби;
- кодиран телефонен апарат – 7 жалби;
- качество на телевизионната услуга – 36 жалби;
- качество на мобилен интернет – 26 жалби;
- проблеми с предплатени услуги – 32 жалби;
- оплаквания от електромагнитни излъчвания – 9 жалби;

- оплаквания по чл. 42 – чл. 45 от Общите изисквания – 26 жалби;
- оплаквания по чл. 46 – чл. 48 от Общите изисквания – 14 жалби;
- оплаквания по чл. 49 от Общите изисквания – 17 жалби;
- телефонни измами – 4 жалби;
- оплаквания относно изградени електронни съобщителни мрежи – 1 жалба;
- роуминг сметки – 85 жалби;
- неяснота на договорни условия – 42 жалби;
- оплаквания относно услуги с добавена стойност – 51 жалби;
- непредоставяне на мобилна телефонна услуга – 2 жалби;
- качество на мобилната телефонна услуга – 6 жалби;
- непредоставяне на детайлизирана справка – 18 жалба;
- други – 195 жалби;
- активиране на нежелана услуга – 5 жалби;
- неустойки – 189 жалби;
- непоискани услуги – 4 жалби;
- непредоставяне на договорена услуга – 31 жалби.

Повече от половината от постъпилите жалби се отнасят до проблеми с покритието, некомпетентно обслужване, прекратяване на договори, надписани сметки, договорни спорове, неустойки и др.

Прави впечатление значително по-малкия брой постъпили жалби, с които се оспорват сметки. През 2015 г. техният брой е бил 711 броя, а през 2016 г. – 447 броя.

Когато оплакването е свързано с неизпълнение на договорни задължения (облигационен спор), регулаторът е изисквал становища от съответното предприятие, с цел да бъде оказано съдействие и помощ на засегнатия краен. В резултат на тези действия, предприятията са изпълнявали препоръките на КРС, което е довело до разрешаване на спора в полза на потребителя. В тази връзка, от общия брой изискани становища от предприятията повече от половината са били в полза на потребителя, което е довело до разрешаване на възникналия спор.

Редица жалби са препращани по компетентност и до други държавни органи (Комисията за защита на потребителите (КЗП), Дирекцията за национален строителен контрол, Комисията за защита на личните данни, Министерството на здравеопазването, прокуратурата на Република България и др.).

2.7.1 Изменения и допълнения на Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения (Общите изисквания)

С Решение № 355/23.06.2016 г. КРС изменени Общите изисквания с цел да бъде засилена защитата на потребителите на електронни съобщителни услуги.

Въведоха се правила, задължаващи предприятията да включват в индивидуалните договори персонализирана информация за промоционалните условия, при които се предоставят услугите.

С изрична разпоредба предприятията бяха задължени да уведомяват абонатите на предплатени услуги за настъпили изменения в условията, при които тези услуги се ползват.

Във връзка със зачестилите случаи на жалби, касаещи начислени суми за услугата „мобилен пренос на данни“, КРС регламентира правото на абонатите да деактивират достъпа до тази услуга. Деактивирането се извършва безплатно в рамките на 1 работен ден от постъпване на искането в предприятието.

Също така бяха приети разпоредби, които задължават доставчиците на мобилни услуги да публикуват на страниците си в интернет интерактивни карти на осигуреното покритие.

За първи път бяха регламентирани и изисквания по отношение на формата, в която следва да се предоставят детайлизираните сметки по чл. 260, ал. 1 от ЗЕС.

С цел да бъдат предотвратени злоупотреби и измами с номера, беше предвидено задължение за предприятията, предоставящи обществени телефонни услуги, да осигуряват възможност на викания и на викация абонат за незабавно прекратяване на изградената телефонна връзка след приключване на разговора.

2.7.2. Проведени от КРС процедури по чл. 78 от ЗЕС

Към настоящия момент КРС е приела 3 решения по чл. 78 от ЗЕС, касаещи констатирани неизпълнения на Общите изисквания. С решенията на съответните предприятия са наложени задължения за преустановяване на констатираните нарушения на Общите изисквания във вреда на потребителите, както и за недопускане на последващо засягане на потребителски права.

Две от решенията са влезли в сила, а едно се обжалва пред 5-членен състав на Върховния административен съд.

2.7.3. Информационни кампании за повишаване на потребителската култура

Ръководство за потребителите, касаещо условията за ползване на роуминг услуги, вкл. и в периода 30.04.2016 г. – 15.06.2017 г. (т. нар. „преходен период“).

С измененията на Регламент (ЕС) № 531/2012 се запазват досега наложените мерки и се поставят основите за премахването на надценките за роуминг в рамките на Съюза до средата на 2017 г. Променя се основно начинът на тарифиране на роуминга.

Предвид настъпилите изменения в европейската правна рамка, КРС счете за необходимо да изготви и публикува подробно ръководство, което да предостави актуална информация на потребителите за техните права при ползване на роуминг услуги.

През 2016 г. КРС организира 4 броя изнесени приемни за потребителите в градовете Стара Загора, Пловдив, Бургас, Ямбол. В рамките на приемните потребителите от съответните населени места имаха възможност да изложат своите оплаквания, както и да получат компетентни съвети с цел разрешавани на възникналите спорове.

Всички оплаквания, депозиращи в рамките на приемните, са разгледани своевременно и са предприети действия в рамките на закона.

2.7.4. Сътрудничество с КЗП

Между КРС и КЗП съществува споделена компетентност по част от въпросите, свързани с потребителската защита в областта на електронните съобщителни услуги. Така например, по жалбите, касаещи сделки от разстояние, нелоялни търговски практики, премахване на неравноправни клаузи в договори, таксуване на непоръчани услуги и др., компетентна да се произнесе е КЗП.

В тази връзка и в изпълнение на закона, за множество потребителски проблеми КРС е сезирала КЗП.

Във връзка с разпоредбата на чл. 37а от Закона за електронните съобщения, КРС уведоми КЗП за откриване на процедура по изменение на Общите изисквания, като ѝ предостави възможност да изрази становище по разпоредбите, свързани със защитата на потребителите.

2.7.5. Други дейности

КРС извърши подробен анализ на условията за предоставяне на предплатени услуги и промените в сроковете на валидност на предплатените карти и кредитите по тях.

При множество извършени проверки от страна на КРС е установено, че абонатите на предплатени услуги на „Теленор България“ ЕАД и на „Мобилтел“ ЕАД са уведомени за извършените промени с изпращането на кратки текстови съобщения и с публикуването на информация на интернет страниците на предприятията. Промените са извършени при спазване на изискванията за прозрачност, регламентирани в ЗЕС.

С цел да се проучи какви са европейските практики по отношение на предплатените телефонни услуги, беше изпратен въпросник до BEREC. Запитването включваше въпроси относно срока на валидност на предплатените карти и на кредитите по тях, както и за това дали се регулират отношенията, свързани със сроковете на валидност на картите и кредитите по тях.

Анализирани бяха практиките на 16 европейски държави, участвали в проучването. Резултатите показват, че в повечето европейски държави, участвали в проучването, не се регулират отношенията, свързани със срока на валидност на предплатените карти и на кредитите по тях. Регулация на сроковете е налице в малко държави от участвалите в проучването (само в Турция (която е въвела минимален срок на предплатените карти – 9 месеца, но не и минимален срок на кредитите по тях) и Хърватия (която е въвела минимален срок на валидност на кредитите по предплатените карти – 90 дни)). В голяма част от държавните е налице регулация по отношение на изискванията за прозрачност и осигуряването на правото на информиран избор на абонатите на предплатени услуги.

В ЗЕС са предвидени множество задължения за предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги, да осигуряват прозрачност и да обезпечат правото на информиран избор на потребителя.